ਮਹਾਨਦੀ ਕੋਲ ਫੀਲਡਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਅਨਜ.
ਬਨਾਮ
ਮੈਥਿਆਸ ਓਰਮ ਅਤੇ ਹੋਰ.
(ਵਿਵਿਧ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 231 ਦੀ 2019)
ਨਵੰਬਰ 03, 2022

[ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਸੀਜੇਆਈ, ਐਸ. ਰਵੀਂਦਰ ਭਾਟ ਅਤੇ ਬੇਲਾ ਐਮ. ਤ੍ਰਿਵੇਦੀ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਭੂਮੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਧਿਨਿਯਮ, 2013 – ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ – ਕੋਲ ਬੇਰਿੰਗ ਖੇਤਰਾਂ (ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ) ਅਧਿਨਿਯਮ, 1957–ਫੈਸਲਾ: ਆਰ&ਆਰ ਅਧਿਨਿਯਮ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਇਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਭਾਵ, 01.01.2014 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ – ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਪਹਿਲੇ, ਦੂਜੇ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਸ਼ਡਿਊਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੀਬੀਏ ਅਧਿਨਿਯਮ ਸੀ – ਇਸ ਲਈ, ਜਿਸ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਆਰ&ਆਰ ਅਧਿਨਿਯਮ, 2013 ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਵੋ ਹੈ 28.08.2015 – ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ – ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਲਈ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 28.08.2015 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਉਹ ਭੂਮੀ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰ ਇਸ ਲਈ ਆਰ&ਆਰ ਅਧਿਨਿਯਮ, 2013 ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ – ਇਸ ਲਈ, ਆਰ&ਆਰ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਲਾਭ ਕਿਰੀਪਸੀਰਾ, ਰਤਨਸਾਰਾ, ਝੁਪੁਰੰਗਾ ਅਤੇ ਤੁਮੁਲੀਆ ਦੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਭੂਮੀ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ – ਹੋਰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ – ਭੂਮੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1894 – ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ – ਅਨੁਚਛੇਦ 142.

ਭੂਮੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਧਿਨਿਯਮ, 2013 – ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ – ਕੱਟ-ਆਫ ਤਾਰੀਖ– ਫੈਸਲਾ: ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਭੂਮੀ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕੱਟ-ਆਫ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਿੰਡ ਗੋਪਾਲਪੁਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੱਟ-ਆਫ ਤਾਰੀਖ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਭਾਵ, ਸਤੰਬਰ 2010 – ਚੂੰਕਿ, ਆਮ ਕੱਟ-ਆਫ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਲਾਭ, ਸਮੇਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਉੱਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਸੋਲੇਟੀਅਮ, ਉਸ ਕੱਟ-ਆਫ ਤਾਰੀਖ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਲਈ ਪੂਰੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ – ਕੋਲ ਬੇਰਿੰਗ ਖੇਤਰਾਂ (ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ) ਅਧਿਨਿਯਮ, 1957.

ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਵਿੱਚ ਉੱਚਤਮ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 2013 – ਧਾਰਾਵਾਂ 41, 42 – ਓਡੀਸ਼ਾ ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਨੀਤੀ, 2006 – ਫੈਸਲਾ: ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 41 ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ 1988 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ 1990 ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਵਿਧੀ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਸੀ 2010 ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਧੂ ਵਿਚਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦਾ – ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦਾ ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੁਨਰਵਾਸ ਦੋਵਾਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਜਾਰੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਆਰ&ਆਰ ਨੀਤੀ 2006, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਨਾਮੁਰਾਦ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਵੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਐਸਸੀ/ਐਸਟੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਨਾ ਦੇਣ ਕਰਕੇ – ਇਹ ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੁਆਰਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਜੋ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਐਸਸੀਜ਼/ਐਸਟੀਜ਼ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਪਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਉਹ ਖੇਤਰ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ- ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਕਬੀਲਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਐਸਸੀਜ਼/ਐਸਟੀ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਿਆ ਜਾਵੇ- ਉਹ ਸਥਿਤੀ ਜੋ ਉਹ ਵਿਸਥਾਪਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮਾਣਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣਾ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ – ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਜਾਂ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ, ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ – ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਵਿੱਚ ਉੱਚਤਮ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 2013 – ਰਾਜ 'ਤੇ ਲਾਏ ਗਏ ਦਾਇਤਵਾਂ– ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਐਕਟ, 1894 – ਫੈਸਲਾ: ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਰਾਜ 'ਤੇ ਦਾਇਤਵ ਲਾਏ ਹਨ ਕਿ ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ – ਇਹ ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾ ਸਿਰਫ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਲਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਨ ਪਰ ਹੋਰ ਮੌਦਰਿਕ ਅਤੇ ਠੋਸ ਲਾਭਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਸਬੰਧਿਤ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਘਰਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ, ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਨਕਦ ਸਹਾਇਤਾ, ਆਵਾਜਾਈ ਦਾ ਖਰਚਾ; ਅਸਥਾਈ ਵਿਸਥਾਪਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ; ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਵਾਰਸ਼ਿਕ ਆਮਦਨ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਨਕਦ ਭੁਗਤਾਨ, ਆਦਿ। – ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਤੀਜੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਜਨਤਕ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਲਈ ਵਿਸਥਾਰਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਲਾਭ, ਸਕੂਲ, ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਕੇਂਦਰ, ਸੜਕਾਂ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ, ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ – ਇਹ ਸਾਰੇ ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ। ਵਿਸਥਾਪਿਤਾਂ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਦਾਇਤਵਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ 'ਤੇ ਲਾਏ ਗਏ ਹਨ।

ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸਬੰਧੀ ਨਿਆਂਪੂਰਣ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਐਕਟ, 2013 – ਧਾਰਾ 108 – ਓੜੀਸਾ ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨੀਤੀ, 2006 – ਫੈਸਲਾ: ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013 ਧਾਰਾ 108 ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ – ਜਿੱਥੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜਿਹੜੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਜਾਂ ਬਿਹਤਰ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਜਿਹੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਕੋਲ ਇਹ ਚੋਣ ਜਾਂ ਵਿਕਲਪ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਨੀਤੀ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ – ਧਾਰਾ 108 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਸੂਲ ਨੂੰ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰ&ਆਰ ਨੀਤੀ 2006 ਅਧੀਨ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲਾਭ ਬਿਹਤਰ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਵਿਸਥਾਰਿਤ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਓੜੀਸਾ ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨੀਤੀ, 2006 – ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਾਭ –ਪਰਿਵਾਰਕ ਇਕਾਈ – ਫੈਸਲਾ: 2013 ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧੀ ਗਈ ਆਰ&ਆਰ ਨੀਤੀ 2006 ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ – ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰਕ ਇਕਾਈ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੁਖੀ ਜਾਂ ਪਿਤਾ, ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਪੁੱਤਰ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਵਿਵਾਹਿਤ ਧੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ ਇਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਨੋਟ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਦਿਆਂ – ਜੇਕਰ, ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਪੋਤਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ – ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਚ, ਦੋ ਮੈਂਬਰ (ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਪੋਤਾ) ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਅਵਿਵਾਹਿਤ ਧੀ ਨੂੰ ਵੀ ਵੱਖਰੀ ਇਕਾਈ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ –ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਬਦਲਾਅ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਣਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸਨੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਫੈਸਲੇ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਸਟਲਾਈਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ – ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ, ਮਹਾਨਦੀ ਕੋਲਫੀਲਡਸ ਲਿਮਿਟੇਡ.(ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ.) ਨੇ ਵਾਸਤਵ 'ਚ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ – ਇਸ ਲਈ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ।

ਮਹਾਨਦੀ ਕੋਲ ਫੀਲਡਸ ਲਿਮਿਟੇਡ & ਅਨੁਸਾਰੀ ਬਨਾਮ ਮੱਥਾਇਸ ਓਰਮ & ਹੋਰ (2010) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 269; ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ & ਹੋਰ (2020) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 129 : 2020 (3) ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1; ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਨਰਮਦਾ ਬਚਾਓ ਅੰਦੋਲਨ (2011) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 639 : 2011 (6) ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 443 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

2020 (3) ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1 ਪੈਰਾ 9 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

2011 (6) ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 443 ਪੈਰਾ 12 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਦੀਵਾਨੀ ਅਪੀਲਾਤਮਕ/ ਆਧਾਰਭੂਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ:
ਵਿਵਿਧ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 231 ਦੀ 2019 ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਛੱਡੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 6933 ਦੀ 2007.

13.11.2006 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, ਉੜੀਸਾ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ 11463 ਦੀ 2003.

ਨਾਲ

ਕੋਮ.ਪੇਟ.(ਸੀ) ਨੰਬਰ 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 685, 686, 687, 548, 549, 550, 551, 552 ਦੀ 2019, ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ.15877-15878 ਦੀ 2020.

ਜਯੰਤ ਸੂਦ, ਏ.ਐਸ.ਜੀ., ਅਤਮਾਰਾਮ ਐਨ.ਐਸ. ਨਾਡਕਰਨੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋ., ਅਨੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਅਰਚਨਾ ਪ੍ਰੀਤੀ ਗੁਪਤਾ, ਅਵਧੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ, ਨਿਸਰਗ ਚੌਧਰੀ, ਕਾਰਤਿਕੇਯ ਵਾਜਪਾਈ, ਪੁਨੀਤ ਸ਼ੀਓਰਾਨ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਦੀਪਸ਼ਿਖਾ ਭਾਰਤੀ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਰੀਤਾ ਗੁਪਤਾ, ਵੇਨੁਗੋਪਾਲ ਅਭੈ, ਸਲਵਾਦਾ ਸੰਤੋਸ਼ ਰੇਬੇਲੋ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਅਰਜ਼ੂ ਪੌਲ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਦੀਪਤੀ ਆਰਿਆ, ਆਦਿਰਾਜ ਬਾਲੀ, ਵੈਭਵ ਵਰਮਾ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਦਾਸ, ਰਣਦੀਪ ਸਚਦੇਵਾ, ਮਨੀਸ਼ ਨਾਂਧਾ, ਅਭਿਸ਼ੈਕ ਅਟਕਰੇ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਭੂਸ਼ਣ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਨੇਹਾ ਰਾਠੀ, ਅਸ਼ੋਕ ਪਾਣਿਗ੍ਰਹੀ, ਨਾਬਾ ਸਿੰਘ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਗੀਤਾਂਜਲੀ, ਅਮੀਆ ਕੁਮਾਰ ਬਿਹਾਰਾ, ਮੁਦਿਤ ਸ਼ਰਮਾ, ਰਾਹੁਲ ਸ਼ਿਆਮ ਭੰਡਾਰੀ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਜੀ. ਪ੍ਰਿਯਾਧਰਸ਼ਨੀ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਸਿਮਰਨ ਗਿੱਲ, ਰਾਜੀਵ ਯਾਦਵ, ਪ੍ਰਦੀਪ ਵਰਮਾ, ਐਸ.ਕੇ. ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਰਾਹਤ ਅਲੀ ਚੌਧਰੀ, ਸੈਯਦ ਇਮਤਿਆਜ਼ ਅਲੀ, ਅਲੀ ਸਫੀਰ ਫਾਰੂਕੀ, ਰਜਤ ਐਸ. ਰੌਇ, ਨ੍ਰਿਪੇਂਦਰ ਨਾਥ ਬੈਨ, ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ, ਆਫਤਾਬ ਅਲੀ ਖਾਨ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਕਵਲਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਸ਼ਿਯਾਸ ਕੇ.ਆਰ., ਸਤਿਆ ਮਿਤਰਾ, ਸੌਮੇਨ ਤਲੁਕਦਾਰ, ਤੇਜਸਵੀ ਕੁਮਾਰ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਸ਼ਿਬਾਸ਼ਿਸ਼ ਮਿਸਰਾ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਨੰਦਿਨੀ ਗਿਡਵਾਨੀ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਰੋਹਿਣੀ ਮੂਸਾ, ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਏ. ਵੇਨਾਯਗਮ ਬਾਲਨ, ਆਰ. ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ, ਵਿਸ਼ਾਲ ਅਰੁਣ, ਸ਼ੰਕਰ ਦਿਵਾਟੇ, ਰਵੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮਹਰੋਤਰਾ, ਬੀ. ਰਮਨਾ ਮੂਰਤੀ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਮੀਨਾਕਸ਼ੀ ਚੌਹਾਨ, ਐਡਵੋ. ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਪੁਰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਐਸ. ਰਵੀਂਦਰ ਭਾਟ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ.

1. ਅਕਸਰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਕਹਾਵਤ, “ਇਨਸਾਫ ਦੀਰਘਾਵਧੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਨਸਾਫ ਨਾਕਾਮ ਹੈ” ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਬਲ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਲਿਖਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ (ਇਥੇ, “ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ / ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ”) ਇਸ ਗਣਰਾਜ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਲਗਭਗ ਅੱਧੇ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਉਡੀਕ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਉਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਦਿਵਾਸੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 1988 ਵਿੱਚ ਕੋਲਾ ਖਣਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸੂਚਿਤ ਅਤੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਦਾ ਉਲਝਿਆ ਅਤੇ ਤਕਲੀਫਦੇਹ ਸਫ਼ਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।1 SUPERSCRIPT

ਏ. ਪਿਛੋਕੜ

2. ਮਹਾਨਦੀ ਕੋਲਫੀਲਡਜ਼ ਲਿਮਿਟਿਡ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, “ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ.”) ਕੋਲ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟਿਡ ਦੀ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਕੰਪਨੀ ਹੈ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, “ਸੀ.ਆਈ.ਐਲ.”) ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕੋਲ ਉਤਪਾਦਕ ਹੈ। ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਨੂੰ ਉੜੀਸਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦੁੱਖ ਹੋਇਆ, ਜਿਥੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਕੋਲ ਬੇਰਿੰਗ ਖੇਤਰਾਂ (ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ) ਐਕਟ, 1957 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, “ਸੀ.ਬੀ.ਏ. ਐਕਟ”) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਅਗਾਊ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿਣਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ, ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਤੇ ਵੰਡਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ।

3. ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੀ.ਬੀ.ਏ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4(1) ਅਧੀਨ 11.02.1987 ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਉੜੀਸਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੁੰਦਰਗੜ੍ਹ, ਪਿੰਡ ਗੋਪਾਲਪੁਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਲ ਦੀ ਖੋਜ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਸੀ.ਬੀ.ਏ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7(1) ਅਧੀਨ 27.07.1987 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੂਚਿਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, 10.07.1989 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਸੀ.ਬੀ.ਏ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੇਸਟ ਹੋ ਗਈਆਂ। 20.03.1993 ਨੂੰ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੀ.ਬੀ.ਏ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਅਧੀਨ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਹੱਕ ਪਿੱਛੇਕੜ ਵਿੱਚ 17.11.1991 ਤੋਂ ਅਸਰ ਨਾਲ ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਵਿੱਚ ਵੇਸਟ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮੰਗਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਰੁਖ ਕੀਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ, ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਕੋਲ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟਿਡ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, “ਸੀ.ਆਈ.ਐਲ.”) ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਉਲਝੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਸੀ.ਆਈ.ਐਲ. ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 12.09.2006 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਸੀ.ਆਈ.ਐਲ. ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੀ.ਬੀ.ਏ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਐਸਤੀ ਨੂੰ ਸੀ.ਬੀ.ਏ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(5) ਅਧੀਨ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਾਲੀਸੀਟਰ ਜਨਰਲ ਫ਼ਾਰ ਇੰਡੀਆ, ਸ੍ਰੀ ਗੋਪਾਲ ਸੁਬਰਮਾਣੀਅਮ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਮੰਗੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਯੋਜਨਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਮਹਾਨਦੀ ਕੋਲ ਫੀਲਡਜ਼ ਲਿਮਿਟਿਡ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

4. ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅੰਸ਼ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

"22. ਸ੍ਰੀ ਸੁਬਰਮਾਨੀਅਮ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕੋਲ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

"1. ਗੋਪਾਲਪੁਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੁੰਦਰਗੜ, ਉੜੀਸਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਲਕੀ ਹੱਕ ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਤੈਅ ਕਰਕੇ ਅਦਾ ਕਰੇਗਾ।

2. ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ (ਖਨਨ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ), ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਉੜੀਸਾ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਨੂੰ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਅਸਲ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

3. ਚੂੰਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ 1987 ਦੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਦੋ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਹੈ, ਅਸਲ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪਛਾਣਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ, ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਮੁਆਵਜ਼ਾ, ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ, ਨੂੰ ਖੋਜਿਆ ਜਾਵੇ। ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸਰਵੇ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

4. ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਦੀ ਸਲਾਹ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਦਾਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦਾਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ 3 ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ: ਦਾਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਉਪਰੋਕਤ ਉਲੇਖਿਤ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਦਾਇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ।

(a) ਉੜੀਸਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਸਾਬਕਾ ਜੱਜ (ਚੇਅਰਮੈਨ);

(ਬੀ) ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਿਸ ਕੋਲ ਪੋਸਟ/ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦਾ ਦਰਜਾ;

(c) ਕੋਲ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ।

ਕਲੇਮ ਕਮਿਸ਼ਨ ਉਸ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉੱਪਰ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਮੁਆਵਜ਼ੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰੋ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ।

5. ਉਪਰੋਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਔਪਚਾਰਿਕ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲਣ ਉੱਤੇ, ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਅਗਲੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇਗਾ।

6. ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਭੌਤਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ (ਖਨਨ ਅਸੰਭਵ ਹੋਣਾ, ਖੇਤਰ ਦਾ ਭਾਰੀ ਅਬਾਦੀ ਵਾਲਾ ਹੋਣਾ, ਆਦਿ) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਤਾ ਲਈ ਅਨੁਪਯੁਕਤ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਦਾਵਿਆਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਤਾ ਨੇ ਲਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਦਾਵਿਆਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਤੋਂ ਛੋਡ਼ਨ/ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ।

7. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਤੋਂ ਛੋਡ਼ਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਵੀ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ।

8. ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਦਾਵਿਆਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਦੇਵੇਗਾ:

9. ਸੀਖਿਆ ਸੋਲੀਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਜਾਂ ਲੰਬਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਾਵਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਸਮਾਜਿਕ ਤਣਾਅ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਤਾ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਸੋਲੀਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਦੀ ਰਾਏ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ, ਸਾਰੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਉੱਤੇ, ਇਕਸਾਰਤਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਣਤਾ ਦੀ ਖਾਤਰ, ਉਪਰੋਕਤ ਕਸਰਤ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਪਿੰਡਾਂ ਲਈ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ:

(i) ਸਰਦੇਗਾ

(ii) ਝੁਪੁਰੰਗਾ

(iii) ਰਤਨਸਾਰਾ

(iv) ਟਿਕਿਲੀਪਾਰਾ

(v) ਸਿਆਰਮਲ

(vi) ਤੁਮੁਲੀਆ

(vii) ਕਰਲੀਕਚ੍ਹਰ

(viii) ਕੁਲਦਾ

(ix) ਬੈਂਕੀਬਾਹਲ

(x) ਬਾਲਿੰਗਾ

(xi) ਗਰਜਨਬਾਹਲ

(xii) ਬੰਗੁਰਕੇਲਾ

(xiii) ਕਿਰਪੀਸਿਰਾ

(xiv) ਲਾਲਮਾ ਆਰ.ਐਫ.

ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਰਦੇਗਾ ਅਤੇ ਟਿਕੀਲੀਪਾਰਾ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੁਝ ਭੁਗਤਾਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਬੈਂਕੀਬਾਹਲ ਅਤੇ ਬਾਲਿੰਗਾ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪੂਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਪਰ ਕਬਜ਼ਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

10. ਯਾਚੀ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਗੇ ਜਿਸਮੇਂ ਉਚਿਤ ਢਾਂਚਾਗਤ ਸੁਵਿਧਾ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਮਾਣਹਾਨੀ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

11. ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਸਾਰੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੱਥ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

23. ਸੁਬਰਾਮਣਿਅਮ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਜਨਾਰੰਜਨ ਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ, ਜੋ ਜਵਾਬੀ-ਲਿਖਤ ਯਾਚੀਆਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਵਕੀਲ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਅਸੀਂ, ਤਦਨੁਸਾਰ, ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਕੁਝ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨਾਂ ਅਤੇ ਸੋਧਾਂ ਨਾਲ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

24. ਅਸੀਂ ਮਿਸਟਰ ਜਸਟਿਸ ਏ.ਕੇ. ਪਾਰਿਚਾ, ਜੋ ਕਿ ਉੜੀਸਾ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੂਰਵ ਜੱਜ ਹਨ, ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਮਿਸਟਰ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੋਲ ਮੰਤਰਾਲਾ, ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਨਾਲ, ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨਗੇ ਜਿਸ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਪੋਸਟ/ਦਫ਼ਤਰ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੋਲ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟਿਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਦੂਜੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨਗੇ। ਮਿਸਟਰ ਜਸਟਿਸ ਏ.ਕੇ. ਪਾਰਿਚਾ ਨੂੰ, ਇੱਕ ਵਿਰਾਜਮਾਨ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜ ਦੀ ਮਾਸਿਕ ਤਨਖਾਹ ਕੇ ਬਰਾਬਰ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਹ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਰਾਜਮਾਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਸਾਰੀਆਂ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਮਿਸਟਰ ਸੁਬਰਾਮਣਿਅਮ/ਸਕੱਤਰ, ਕੋਲ ਮੰਤਰਾਲਾ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਣਹਾਨੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਇੱਕ ਸੇਵਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਹੋਰ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖਰਚੇ ਕੋਲ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟਿਡ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਜਾਣਗੇ।

25. ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਗੋਪਾਲਪੁਰ ਪਿੰਡ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੁੰਦਰਗੜ੍ਹ, ਉੜੀਸਾ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਅੱਜ ਤੋਂ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ। ਜੇਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਪਹਿਲਾਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਛੱਡਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ/ਮੇਸਨ ਲਾਭ ਦੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਰੱਦ ਜਾਂ ਛੱਡ ਕੇਵਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ

ਹੋਵੇਗੀ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਗੋਪਾਲਪੁਰ ਪਿੰਡ ਦੀ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੋਰ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੀ ਸਕੀਮ ਦੇ ਪੈਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਰ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸਰਵੇਖਣ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕੋਲ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਕੀਮ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਮਦਦ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣਗੇ।

5. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਦਾਅਵੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰੋ ਅਤੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਸਾਰੇ ਯੋਗ ਹੋਣ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ, ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਹੱਦ। ਵਿਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਿੰਡ ਗੋਪਾਲਪੁਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 19.04.2012 ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣਾ। ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਐਬਸਟਰੈਕਟ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

"ਐਮੀਕਸ ਨੇ ਉਹ ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਓਰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਮਹਾਨਦੀ ਕੋਲਫੀਲਡਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਦੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ 1984 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਪਰ ਪਿਛਲੇ 28 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ, ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਬਣਾਇਆ ਕਿ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਦੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨਾ ਸਰਾਸਰ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ, ਅਨਿਆਇਆਂ ਅਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਤੰਬਰ, 2010 ਵਿੱਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਰਵੇਖਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਐਮੀਕਸ ਨੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਲਈ ਗਈ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ, ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ।

ਦੂਜੇ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਦਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ, ਐਮੀਕਸ ਨੇ ਸੁਝਾਇਆ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵਿਗਿਆਨਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਦਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਵਿਧੀ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਸਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਤੀਜੇ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਨੀਤੀ ਸਬੰਧੀ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ 2006 ਦੀ ਪੁਨਰਵਾਸ ਨੀਤੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਿਛਲੀ ਪੁਨਰਵਾਸ ਨੀਤੀ 1998 ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਦਾਰ ਅਤੇ ਲਾਭਕਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਕੋਰ ਤੇ ਵੀ, ਅਸੀਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਲਈ ਗਈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਹਰ ਪਹਿਲੂ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੁਕਮ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਪੜਾਅ ਤੇ, ਅਸੀਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਧਿਆਨ ਐਮੀਕਸ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵੱਲ ਖਿੱਚਣਾ ਚਾਹਾਂਗੇ। ਐਮੀਕਸ ਨੇ ਸਹੀ ਤੌਰ ਤੇ ਸੁਝਾਇਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨਾ ਵੀ ਉਸ ਯਾਚੀ-ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਹਾਂ ਕਿ 2006 ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ, ਮੁਰੰਮਤ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਹਾਨਦੀ ਕੋਲ ਫੀਲਡਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਅਚ੍ਛੇ, ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਦਾਨਤਾ ਅਤੇ ਪਰਿਆਪਤ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੈਸ ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਦਾਨਤਾ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਯਾਦ ਦਿਲਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਤਦ

ਹੀ ਪੂਰਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁਰੰਮਤ ਪੈਕੇਜ ਅਧੀਨ ਹੋਰ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ। ਅਸੀਂ ਪੂਰੇ ਯਕੀਨ ਨਾਲ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ, ਅਸੀਂ ਫਿਰ ਵੀ ਇੱਸ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਾਰਾ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਵਿਅਰਥ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀ ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਰਕਮ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ/ਮੁਰੰਮਤ ਪੈਕੇਜ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਅੰਸ਼ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਬਰਬਾਦ ਜਾਂ ਲਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਰਕਮ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਉਚਿਤ ਨੀਤੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ਾ/ਮੁਰੰਮਤ ਲਾਭ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਰਕਮ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨੂੰ ਪੜਾਅਵਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਰਕਮ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰਬਾਦ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਸ੍ਰੀ ਅਸ਼ੋਕ ਪਾਣਿਗ੍ਰਾਹੀ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਵਿੱਚ ਲਈ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ੀ ਰੋਟੀ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਝਾਰਖੰਡ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅੱਗੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇਗਾ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨਗੇ। ਅਸੀਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਿਹਨਤੀ ਕੰਮ ਦੀ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਸਰਾਹਨਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਪਣਾ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਗੋਪਲਪੁਰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਮਾਡਲ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ।

ਅਸੀਂ ਦੁਬਾਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉੜੀਸਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ, ਮਹਾਨਦੀ ਕੋਲ ਫੀਲਡਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਪੈਕੇਜ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਮਦਦ, ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣਗੇ।

ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪਾਰਟ-II ਰਿਪੋਰਟ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਅਮੀਕਸ, ਗਰੁੱਪ ਕੈਪਟਨ ਕਰਨ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀ ਅਤੇ ਮਿਸਟਰ ਅਸ਼ੋਕ ਪਾਣੀਗ੍ਰਹੀ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸਨੂੰ ਸੀਲਬੰਦ ਕਵਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ।"

6. ਗੋਪਾਲਪੁਰ ਮਾਡਲ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਪਿੰਡਾਂ ਬਲਿੰਗਾ, ਬਾਂਕੀਬਾਹਲ, ਸਰਦੇਗਾ ਅਤੇ ਟਿਕਿਲੀਪਾਰਾ ਲਈ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ 08.08.2012 ਨੂੰ ਉਹ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪਿੰਡਾਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਜੇ ਤੱਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਮਾਨ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਹੁਕਮ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਭਾਗ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:

"ਕਲੇਮਜ਼ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਭੁਬਨੇਸ਼ਵਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਲੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ ਪਿੰਡ ਬਲਿੰਗਾ, ਬਾਂਕੀਬਾਹਲ, ਸਰਦੇਗਾ ਅਤੇ ਟਿਕਿਲੀਪਾਰਾ ਲਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ੀ ਸੰਯੁਕਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪੈਕੇਜ। ਅਸੀਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਿਛਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਜੇ ਤੱਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਉਸੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸੀਲਬੰਦ ਕਵਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ:

ਕਲੇਮਜ਼ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਭੁਬਨੇਸ਼ਵਰ ਤੋਂ ਹੋਰ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਮਾਮਲਾ ਉੱਠਾਓ।"

7. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ 10.04.2013 ਨੂੰ ਪਿੰਡਾਂ ਕੁਲਦ ਅਤੇ ਗਰਜਨ ਬਾਹਲ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ - ਇਹ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੋਂ ਰਕਮਾਂ ਨੂੰ ਵਸੂਲ ਕਰ ਸਕਦੀ

ਹੈ। ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ 25.10.2013 ਨੂੰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਪੁਨਰਵਾਸ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਉੜੀਸਾ ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪੁਨਰਸਥਾਪਨ ਨੀਤੀ, 2006 (ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ "ਆਰ&ਆਰ ਨੀਤੀ 2006" ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਅਤੇ (ਤਦ) ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ, ਪੁਨਰਸਥਾਪਨ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਪੁਨਰਸਥਾਪਨ ਬਿੱਲ, 2013 ਦੇ ਤੀਜੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

8. 10.07.2017 ਨੂੰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ:

“ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਸਟਿਸ ਪਰਿੱਛਾ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਲਾਗੂਕਾਰੀ ਅਜੇ ਵੀ ਅਧੂਰੀ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ।

ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਮੀਕਸ ਨੇ 4 ਜੁਲਾਈ 2017 ਨੂੰ ਤਾਰੀਖਿਤ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ ਮੁੱਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:-

“(i) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਜੋ ਫਿਕਸਡ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟਸ ਵਿੱਚ ਪਈ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੇ ਕਲੈਕਟਰ ਅਤੇ ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਦੇ ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲ ਕੇ ਹਿਸਾਬ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਰਕਮਾਂ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਉਚਿਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਲੈਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਵੀ ਇਸਦਾ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਵੇ।
(ii) ਸੁੰਦਰਗੜ੍ਹ ਦੇ ਕਲੈਕਟਰ ਅਤੇ ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ 8 ਪਿੰਡਾਂ (ਨਾਮਤ: ਬਾਲਿੰਗਾ, ਬੈਂਕੀਬਾਹਲ, ਗਰਜਨ ਬਾਹਲ, ਗੋਪਾਲਪੁਰ, ਕਰਲੀਕਾਚਾਰ, ਕੁੰਡਾ, ਸਰਦੇਗਾ ਅਤੇ ਟਿਕਲੀਪਾਡਾ) ਦੇ ਸਾਰੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ 31 ਜੁਲਾਈ 2017 ਤੱਕ, ਅਤੇ 2 ਪਿੰਡਾਂ, (ਨਾਮਤ: ਸਿਆਰਮਾਲ ਅਤੇ ਬੰਗੁਰਕੇਲਾ) ਦੇ ਸਾਰੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ 31 ਨਵੰਬਰ, 2017 ਤੱਕ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵੰਡਣ ਦੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰੋ।
(iii) ਸੰਬਲਪੁਰ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾ ਆਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਲੈਕਟਰ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨਗੇ ਜਿਥੇ ਇਨਾਮ ਜੇਤੂਆਂ ਦੇ ਜਾਣ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਛਾਣਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਵਿਧੀਆਂ ਅਪਣਾਉਣਗੇ।

(iv) ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਕਿ ਕਲੈਕਟਰ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਰੈਵੇਨਿਊ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਸੰਯੁਕਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੂਚੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਵਾਰਡੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਮਿਤੀਆਂ, ਅਤੇ ਅਸਲ ਮਿਤੀਆਂ ਜਦੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੀ ਉਸ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਵਿਆਜ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੋਵੇ, ਦਾਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

(v) ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਪਿੰਡਾਂ (ਭਾਵ, ਸਿਆਰਮਲ ਅਤੇ ਬੰਗੁਰਕੇਲਾ) ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ, ਜਦੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਆਜ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ, ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਆਜ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਆਜ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(vi) ਜਿੱਥੇ ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਦੁਆਰਾ ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਨਕਲੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਅਸਲੀ ਮਾਮਲੇ ਦੱਸੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਦਾਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਅਮੀਕਸ ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਅਗਾਊ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

(vii) ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ, ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਬਦਲੇ ਮੌਦਰਿਕ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ, ਸਮੇਤ ਵਾਰਸ਼ਿਕ ਆਮਦਨ ਨੂੰ 31 ਜੁਲਾਈ 2017 ਤੱਕ 8 ਪਿੰਡਾਂ (ਭਾਵ, ਬਾਲਿੰਗਾ, ਬੈਂਕੀਬਾਹਲ, ਗਰਜਨ ਬਾਹਲ, ਗੋਪਾਲਪੁਰ, ਕਰਲੀਕਚਾਰ, ਕੁੰਡਾ, ਸਰਦੇਗਾ ਅਤੇ ਟਿਕੀਪਾਡਾ) ਅਤੇ 31 ਨਵੰਬਰ; 2017 ਤੱਕ 2 ਪਿੰਡਾਂ (ਭਾਵ, ਸਿਆਰਮਲ ਅਤੇ ਬੰਗੁਰਕੇਲਾ) ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

(viii) ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਖਣਨ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰੋਕਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ।

(ix) ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਈਟਾਂ (ਭਾਵ, ਬਰਾਪੱਲੀ II ਅਤੇ ਚਾਤਨਪੱਲੀ) ਵਿੱਚ ਪੁਨਰਵਾਸ ਕਾਲੋਨੀਆਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ 30 ਸਤੰਬਰ; 2017 ਤੱਕ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ।

(x) ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਪੁਨਰਵਾਸ ਸਾਈਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸਾਈਟ ਨੂੰ ਦਾਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਫਟਿੰਗ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤ ਸਰਟੀਫਾਈਡ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਮਾਣਯੋਗ ਦਾਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਪੁਨਰਵਾਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਯਾਤਰਾ ਖਰਚ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਿਫਟਿੰਗ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

ਉਪਰੋਕਤ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਆਮ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ -

(xi) ਕਿ ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਜਾਂ ਇਕ ਨਿਯੁਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

(xii) ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਵਿਤਰਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣਗੇ।

(xiii) ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(xiv) ਉਹਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਛੁੱਟ ਗਏ ਹਨ (ਸ਼੍ਰੇਣੀ I ਅਤੇ II ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(xv) ਪੁਨਰਵਾਸ ਦੇ ਕਦਮ ਅੱਜ ਤੋਂ ਨੌ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

(xvi) ਸਿਰਫ ਪੁਨਰਵਾਸ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਹੀ ਅਤੇ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸਥਾਪਿਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਲਪਿਕ ਸਾਈਟਾਂ 'ਤੇ ਸਥਾਨਾਂਤਰਿਤ ਹੋਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(xvii) ਉਹਨਾਂ ਇਨਾਮ ਯਾਫਤਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਤਾਜ਼ਾ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

(xviii) ਉਹਨਾਂ ਇਨਾਮ ਯਾਫਤਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਧਨ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਆਜ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਵਿਆਜ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ 15% ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

(xix) ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨਾਮ ਯਾਫਤਾਂ ਦਾ ਵਿਤਰਣ ਅਤੇ ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ., ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਨਾਮਾਂ ਅਤੇ ਰਕਮਾਂ ਦੀ ਇਕ ਸੂਚੀ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਵਿਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਸੰਯੁਕਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਤੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤਾਂ ਲਈ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ,

(xx) ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਤੱਕ ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਲਈ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਰਾਜ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਲਪੁਰ ਦਾ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।"

ਅਸੀਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਮੀਕਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ/ਕਮਿਸ਼ਨ ਅੱਗੇ ਆਪਣੇ ਐਤਰਾਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ/ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ।

ਸਿਫਾਰਸ਼ XIV ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਐਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਦਾ ਉੜੀਸਾ ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਬਸਾਉਣ ਨੀਤੀ, 2006 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਮੀਕਸ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਪਰਿੱਛਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਸੁਸੰਗਤ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ।

ਜੋ ਮੁੱਦਾ ਬਚਿਆ ਹੈ ਉਹ ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਬਸਾਉਣ ਲਈ ਆਵੰਟਿਤ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਮਕਾਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਮਿਸਟਰ ਧਨਕਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਾਰੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਬਣਾਏ ਗਏ ਮਕਾਨ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਐਤਰਾਜ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਫ਼ਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਣਾਏ ਗਏ ਮਕਾਨਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਹਾਊਸਿੰਗ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਜ਼ਹਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਮਕਾਨਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੇ ਇੱਛੁਕ ਮੰਨੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ।

ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੂਲ ਸਿਹਤ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਸਾਈਟ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ/ਕਮਿਸ਼ਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ, ਪਰਿੱਛਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਹੋਰ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਚਾਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ..."

9. ਮਿਤੀ 13.10.2020 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਡਿਜੀਟਲ ਰੂਪ 'ਚ ਸਾਰੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 02.09.2020 ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ₹566,31,46,942.78 ਦੀ ਰਕਮ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨਾਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮਿਸਟਰ।ਆਤਮਾਰਾਮ ਨਾਡਕਰਨੀ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਵਾਦੀ ਸੋਲੀਸਿਟਰ ਜਨਰਲ, ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਸਬੰਧਤ ਪਿੰਡਾਂ ਲਈ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ। ਵੇਰਵੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਮਿਸਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਭੂਸ਼ਣ, ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਵਾਦੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪਿੰਡ ਤੁਮੁਲੀਆ, ਝੁਪੁਰੰਗਾ, ਰਤਨਸਾਰਾ, ਅਤੇ ਕਿਰਪਸਾਰਾ ਲਈ, 01.01.2014 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਹੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀਤਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਬਸਾਉਣ ਅਧਿਨਿਯਮ, 2013 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, “ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013”) ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਕੋਈ ਪੁਰਸਕਾਰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 24 ਉੱਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਵੀ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ & ਓਰਸ. ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜੋ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਇਹ ਵੀ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੁੰਦਰਗੜ੍ਹ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਟੇਬਲਰ ਚਾਰਟ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਛੇ ਸਾਈਟਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਸਕਸ਼ਮ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਦੋ ਹੋਰ ਸਾਈਟਾਂ ਲਈ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਬਸਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਅਜੇ ਵੀ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਪੜਾਅ ਉੱਤੇ ਸੀ।

10. ਕਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਹਿਲਾਇਆ ਗਿਆ: ਕੁਝ ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਵੱਲੋਂ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਵੱਲੋਂ, ਵੱਖ ਵੱਖ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਕੁਝ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਅਵਮਾਨਨਾ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

11. ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਵਕੀਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ:

i. ਬਿੰਦੂ ਨੰਬਰ 1: ਤਾਰੀਖ ਜਾਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਉੱਤੇ ਜਦੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮਾਨਣਯੋਗ ਬਣਿਆ (ਇਸਨੂੰ 'ਕੱਟ-ਆਫ ਤਾਰੀਖ' ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ);

ii. ਬਿੰਦੂ ਨੰਬਰ 2: ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ;

iii. ਬਿੰਦੂ ਨੰਬਰ 3, 4 ਅਤੇ 5: ਕੀ ਆਰ&ਆਰ ਨੀਤੀ 2006 ਲਾਗੂ ਹੋਈ, ਜਾਂ 2013 ਦੀ ਬਾਅਦ ਵਾਲੀ ਨੀਤੀ; ਜੇਕਰ ਬਾਅਦ ਵਾਲੀ ਨੀਤੀ (2013 ਦੀ) ਲਾਗੂ ਹੋਈ, ਤਾਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਾਭਾਂ ਲਈ, ਕੀ ਪਰਿਵਾਰ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈ ਦੁਆਰਾ; ਅਤੇ ਕੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਆਧਾਰਿਤ ਪਰਿਵਰਤਨ

iv. ਬਿੰਦੂ ਨੰਬਰ 6: ਆਵਾਸ ਪਲਾਟਾਂ ਦਾ ਹੱਕ; ਅਤੇ

v. ਬਿੰਦੂ ਨੰਬਰ 7: ਸਕੂਲਾਂ, ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਕੇਂਦਰਾਂ, ਮੈਡੀਕਲ ਸਹੂਲਤਾਂ ਆਦਿ ਵਰਗੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦਾ ਸਿਰਜਣਾ।

ਬੀ. ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

12. ਇੱਕ-ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਨਰਮਦਾ ਬਚਾਓ ਅੰਦੋਲਨ4$_{SUPERSCRIPT}$ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਪੁਨਰਵਾਸ ਦੇ ਸਾਰ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ:

"ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ : ਅਨੁਚਛੇਦ 21

26. ਇਹ ਵਾਂਛਨੀਯ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਕਿ ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਉਹ ਲੋਕ ਜੋ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਗਤੀਵਿਧੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਜੇ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਉਚਿਤ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਟੁਕੜਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਪਿਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਲਪਿਕ ਆਵਾਸ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਵਿਕਲਪਿਕ ਜ਼ਮੀਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਚਾਹਤ ਅਤੇ ਸੰਭਵਤਾ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

27. ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਸਥਾਪਿਤਾਂ ਨੂੰ ਪੁਨਰਵਾਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਪੁਨਰਵਾਸ ਕੇਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਆਵਾਸ ਜਾਂ ਜੀਵਿਕਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਕਾਰਨ ਬੇਘਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਆਵਾਸ, ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਮੌਕੇ, ਅਤੇ ਵਿਕਲਪਿਕ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੁਆਰਾ ਪੁਨਰਵਾਸ ਦੇ ਰਸਤੇ ਖੋਜਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

"10. ... ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਕੀਰਣ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ, ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਲੋਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਪ੍ਰਤੀ ਇੱਕ ਨਿਰਾਸ਼ਾਵਾਦੀ ਬੇਪਰਵਾਹੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਵਾਅਦੇ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਦੇ ਵੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਪਏ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦੇ।" (ਮਹਾਨਦੀ ਕੋਲਫੀਲਡਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਮਾਮਲਾ [ਮਹਾਨਦੀ ਕੋਲਫੀਲਡਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਮੈਥਿਆਸ ਓਰਮ, (2010) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 269 : (2010) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸਿਵਿ) 450 : ਜੇ.ਟੀ. (2010) 7 ਐਸ.ਸੀ. 352] , ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੰ. 273, ਪੈਰਾ 10)

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਅੰਤਰਨਿਰਭਰ ਹੈ, ਬਾਜ਼ਾਰ ਅਰਥਚਾਰੇ ਵੱਲ ਸਾਂਸਕ□ਤਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਬਦਲਾਅ ਤਣਾਅਪੂਰਣ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਵੇਖੋ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪਿਸਤਾ ਦੇਵੀ [(1986) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 251 : ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1986 ਐੱਸ.ਸੀ. 2025], ਨਰਪਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਜੈਪੁਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ [(2002) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 666 : ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 2002 ਐਸ.ਸੀ. 3036] , ਲੈਂਡ ਏਕਵਿਜ਼ੀਸ਼ਨ ਅਫ਼ਸਰ ਬਨਾਮ ਮਹਬੂਬ [(2009) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 54 : (2009) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸਿਵਿ) 297] , ਮਹਾਨਦੀ ਕੋਲਫੀਲਡਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਮੈਥਿਆਸ ਓਰਮ [ਮਹਾਨਦੀ ਕੋਲਫੀਲਡਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਮੈਥਿਆਸ ਓਰਮ, (2010) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 269 : (2010) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸਿਵਿ) 450 : ਜੇ.ਟੀ. (2010) 7 ਐਸ.ਸੀ. 352] ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਜ ਮੋਹਨ ਬਨਾਮ ਐਚ.ਯੂ.ਡੀ.ਏ. [(2011) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 29 : (2011) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸਿਵਿ) 336] ।) ਕਿਸਾਨ ਦਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਜੀਵਨ ਯਾਪਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। "ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਡਰ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਇੱਕ ਅਧਾਰ ਹੈ: ਪੱਕਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਸਰੋਤ ਹੈ।" ਭਾਰਤ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲਾ ਸਮਾਜ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚਕਾਰ "ਮਜ਼ਬੂਤ ਸੰਬੰਧ" ਹੈ।

28. ਪਰੰਤੂ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, "ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਅਧੀਨ ਜੀਵਨ ਯਾਪਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵੰਚਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਦਲੀਲ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ"। (ਵੇਖੋ ਚਮੇਲੀ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ [(1996) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 549 : ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1996 ਐਸ.ਸੀ. 1051] ਅਤੇ ਸਮਾਥਾ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ [(1997) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 191 : ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1997 ਐਸ.ਸੀ. 3297]) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 300-ਏ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਹੈ। (ਵੇਖੋ ਲਛਮਨ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਜਗਤ ਰਾਮ [(2007) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 448] ਅਤੇ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ [(2010) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 43 : (2010) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 297] ।) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੀਲੂਭਾਈ ਨਾਨਭਾਈ ਖਾਚਰ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ [1995 ਸੁਪ (1) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 596 : ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1995 ਐਸ.ਸੀ. 142] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ : (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੰਨਾ 620 & 632, ਪੈਰਾ 30 & 58)

"30. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 300-ਏ ਅਧੀਨ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਮੂਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਜਾਂ ਢਾਂਚਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ...

***

58. ... ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਨੁਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਿਧਾਂਤ ਅਨੁਚਛੇਦ 300-ਏ ਅਧੀਨ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਜਾਂ ਵੰਚਿਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜੋ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ।"

29. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਰਮਦਾ ਬਚਾਓ ਅੰਦੋਲਨ (I) [(2000) 10 SCC 664] ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ: (SCC pp. 702-03, ਪੈਰਾ 62)

"62. ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਪਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਅਸਰ ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਵਸਾਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਮੁੜ ਵਸਾਈ ਸਾਈਟਾਂ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਦਿਵਾਸੀ ਪਿੰਡਾਂ

ਵਿੱਚ ਮਾਣੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਤੇ ਬਿਹਤਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮਿਲਣਗੀਆਂ। ਸਮਾਜ ਦੀ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਧੀਰੇ-ਧੀਰੇ ਰਲਣ ਨਾਲ ਬਿਹਤਰੀ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਹੋਵੇਗੀ।" (ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

30. ਕੇਰਲ ਦੀ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪੀਪਲਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਫਾਰ ਸਿਵਿਲ ਲਿਬਰਟੀਜ਼ [(2009) 8 SCC 46] ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ: (SCC p. 95, ਪੈਰਾ 102-03)

"102. ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸਵਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਵਾਸ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਵਸਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ ਸਵਾਲ ਹੈ?

103. ਜੇ ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਬਿਨਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇੱਕ ਇੰਚ ਵੀ ਕਦੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਸਮੇਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਮੁੜ ਵਸਾਈ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਪਾਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫਰਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

31. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜਾਂ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸਬੰਧੀ ਬਾਹਰੀਆਂ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਨੀਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁੜ ਵਸਾਈ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।"

ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੇ ਗਏ ਬਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਸਲੇਸ਼ਣ ਅਗਲੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

I. ਕੱਟ-ਆਫ ਮਿਤੀ

13. ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਭੂਸ਼ਣ, ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦੇ ਗਰੁੱਪਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਗੋਪਾਲਪੁਰ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗਣਨਾ ਲਈ ਅਸਰਦਾਰ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਸਰਵੇਖਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਹੋਲਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਨਿਰਧਾਰਣ ਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਲੰਬਾ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਚਿੰਤਤ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਰਵੇਖਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਅਸਰਦਾਰ ਮਿਤੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਬਜਾਏ ਸਤੰਬਰ 2010 ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਗੋਪਾਲਪੁਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਰਵੇਖਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਸਿਦਾਂਤ ਵਿੱਚ ਸੁਸੰਗਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਹੋਰ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ, ਵੱਖਰੇ ਮਾਪਦੰਡ ਲਾਗੂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

14. ਸ੍ਰੀ ਆਤਮਾਰਾਮ ਨਾਡਕਰਨੀ, ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਗੋਪਾਲਪੁਰ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਰ ਪਿੰਡਾਂ ਲਈ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਨਤੀਜਤਨ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਰਕਮਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਜ਼ਮੀਨਦਾਰ ਵੀ ਲਾਭਾਂਵਿਤ ਹੋਏ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਤੰਬਰ 2010 ਦੀ ਮਿਤੀ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਹੋਰ ਰਕਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਦੇਰੀ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸੀ, ਉਸ ਲਈ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਵਾਲੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਵਿਆਜ ਦੇ ਇਨਾਮ ਦੁਆਰਾ ਪਰਯਾਪਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇ, ਤਾਂ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ ਮਾਮਲੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਜਾਵੇਗੀ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੀ ਲਾਭ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਸਮੇਤ ਜ਼ਮੀਨਦਾਰਾਂ ਦੇ।

15. ਪਰੀਚਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਪਿੰਡ ਗੋਪਾਲਪੁਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਤਰੀਕ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੇ

ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਹਨ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਸਤੰਬਰ 2010 ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ:

"15. ਸੁੰਦਰਗੜ੍ਹ ਵਰਗੇ ਆਦਿਵਾਸੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ-ਯਾਪਨ ਲਈ ਖੇਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹਨ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਧੰਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਉਜਾੜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਖਿੱਚਣ ਲਈ ਕੋਈ ਬਚਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੇ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੁਨਰਵਾਸਿਤ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਾ ਮਿਲੇ, ਤਾਂ ਭੁੱਖਮਰੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਐਤਰਾਜ਼ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੌਰਾਨ, ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਕਿ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਕਾਰਨ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੱਕਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਜਿਆ ਗਿਆ ਕੁਝ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੇ ਬੀਮਾਰ ਪਰਿਵਾਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਧਨ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ, ਜੋ ਗੰਭੀਰ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਸਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਮਰੀਜ਼ ਬਿਨਾਂ ਉਚਿਤ ਇਲਾਜ ਦੇ ਮਰ ਗਏ। ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਰੁਕ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ 4(1) ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨਦਾਰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ-ਯਾਪਨ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦ ਸਕਦੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਹੁਣ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸੀ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਲਕਿ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਸੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਕੰਪਨੀ, MCL ਵੱਲੋਂ ਢਿੱਲ-ਮੱਠ ਕਰਨ ਲਈ। ਸਾਨੂੰ, ਇਸ ਲਈ ਉਚਿਤ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੱਟ-ਆਫ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਕਲੇਮਜ਼ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸਰਵੇਖਣ ਲਈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਸੀਂ, ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਤੰਬਰ, 2010 ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕੱਟ-ਆਫ ਮਿਤੀ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰੋ 2010-11 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਮਾਰਕੀਟ ਰੇਟ ਅਨੁਸਾਰ ਗੋਪਾਲਪੁਰ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ।

16. ਗੋਪਾਲਪੁਰ ਪਿੰਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਤੰਬਰ 2010 ਨੂੰ ਕੱਟ-ਆਫ ਮਿਤੀ ਵਜੋਂ ਅਪਣਾਉਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ 08.08.2012 ਨੂੰ ਸਰਦੇਗਾ, ਬਾਲਿੰਗਾ, ਬੈਂਕੀਨਾਹਲ, ਟਿਕਿਲਪਾਰਾ, ਗਰਜਨਬਾਹਲ, ਅਤੇ ਕੁਲਦ ਵਰਗੇ ਹੋਰ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ 10.04.2013 ਨੂੰ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ 15.07.2013 ਨੂੰ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਰਲਾਕਚਾਰ ਪਿੰਡ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਦੇ ਤਰਕ ਵਿੱਚ ਦਮ ਹੈ, ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਇੱਕੱਲੀ ਕੱਟ-ਆਫ ਮਿਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਤੰਬਰ 2010 ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੁਣਾਉਣ ਸਮੇਂ, ਜਦੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ 22 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਸੀਬਤ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਗੋਪਾਲਪੁਰ ਮਾਡਲ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਇਆ, ਜਿਥੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸਤੰਬਰ 2010 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਮਿਤੀ ਮਾਨਣਯੋਗ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਜੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਤੈਅ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਲਈ ਅਨਿਆਇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ। ਇਸ ਦੇ ਬਜਾਏ, ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਸਤੰਬਰ 2010 ਤੱਕ ਸ਼ਿਫਟ ਕਰਨਾ, ਅਤੇ ਉਸ ਕੱਟ-ਆਫ ਮਿਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਮਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸ਼ਿਫਟ ਕਰਨਾ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ, ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੀ ਅਸਲ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਕਾਫੀ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਅਨਿਵਾਰਿਆ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁੜ ਜਾਂਚੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਗਣਨਾ ਮੁੜ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹਨਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗਣਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਵਜੋਂ ਸਰਵੇਖਣਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਤਾਰੀਖਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਸੰਭਵ ਵਜੋਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

17. ਗੋਪਾਲਪੁਰ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਸਤੰਬਰ 2010 ਦੀ ਕੱਟ-ਆਫ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ 14 ਪਿੰਡਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਮੁੱਖ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਬੀ.ਏ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਨੂੰ 1988 ਵਿੱਚ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਅੰਤਿਮ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਐਲਾਨ 1990 ਵਿੱਚ

ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੰਦਰੂਨੀ ਝਗੜੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਜੋ ਦੁਸ਼ਵਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ, ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਰੁਖ ਕੀਤਾ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਤੰਤਰ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਜੇ ਮੂਲ ਤਾਰੀਖ (1988-1990) ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਅਪੂਰਣੀਯ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਹੋ ਗਿਆ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗੋਪਾਲਪੁਰ ਰਿਪੋਰਟ ਜੋ ਸਤੰਬਰ 2010 ਦੀ ਕੱਟ-ਆਫ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ, ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗਣਨਾ ਲਈ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ 22 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਕੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ, ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕਾਰਜ ਸਤੰਬਰ 2010 ਅਤੇ 2013 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਗੋਪਾਲਪੁਰ ਕੱਟ-ਆਫ ਦੀ ਅਪਣਾਉਣ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਕਰੀ ਦਾਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਂ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੂਲ ਜਾਂ 2010 ਅਤੇ 2013-14 ਵਿੱਚ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੂਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਬਦਲਾਅ ਦਿਖਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਤੀਜੇ, ਸਾਰੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ, ਭਾਵੇਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਸਰਵੇਖਣ 2011, 2012, ਜਾਂ 2013 ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ, ਗੋਪਾਲਪੁਰ ਕੱਟ-ਆਫ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਆਜ ਜਮਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੂਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਸੋਲੇਟੀਅਮ ਦੇ ਉੱਤੇ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਗੋਪਾਲਪੁਰ ਕੱਟ-ਆਫ ਤਾਰੀਖਾਂ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ। ਰਾਜ ਨੀਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਬਸਾਉਣ ਵਿਕਾਸ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ (ਇਥੇ, "ਆਰ.ਪੀ.ਡੀ.ਏ.ਸੀ.") ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਉਪਾਯਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਬਸਾਉਣ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਬਸਾਉਣ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਆਰ.ਪੀ.ਡੀ.ਏ.ਸੀ. ਦੁਆਰਾ, ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਲੋੜੀਂਦੇ ਸੰਸਥਾ (ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ.) ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਭੇਜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਬਸਾਉਣ ਲਈ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਲੈਕਟਰ ਨੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ, 03.11.2020 ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਬਸਾਉਣ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਢੱਕਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 12 ਪਿੰਡਾਂ ਸਬੰਧੀ, ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ 326 ਐਤਰਾਜ਼ ਮਿਲੇ ਸਨ। ਜਾਂਚ ਕਾਰਜਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਲੈਕਟਰ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਬਸਾਉਣ ਦੀ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ; ਅਤੇ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨੀ ਸੀ। ਆਰ.ਪੀ.ਡੀ.ਏ.ਸੀ. ਨੂੰ ਸਥਾਨ ਚੁਣਨਾ ਸੀ, ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਵਿਸਥਾਪਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਮਾਰਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 2,40,000/- ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ।

18. ਇਸ ਲਈ, ਗੋਪਾਲਪੁਰ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਗ਼ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਮਿਤੀ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ (ਭਾਵ, ਸਤੰਬਰ, 2010) ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਆਧਾਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦਾਵੇਦਾਰ ਭੂਮੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਐਕਟ, 1894 ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਧਾਨਿਕ ਲਾਭਾਂ (ਸੋਲੁਟੀਅਮ, ਵਾਧੂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ, ਵਿਆਜ ਆਦਿ) ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਵੀ ਹੋਣਗੇ।

II. ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 2: ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ

19. ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ 2013 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਉਚਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੋਣਗੇ, ਨਾ ਕਿ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਭੂਮੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਐਕਟ, 1894, ਜਾਂ ਸੀਬੀਏ ਐਕਟ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜਿਥੇ ਵੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ 2013 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

20. ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿਰਿਪਸੀਰਾ, ਜੁਪੁਰੁੰਗਾ, ਰਤਨਸਾਰਾ, ਅਤੇ ਤੁਮੁਲੀਆ ਪਿੰਡਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ, ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਬਾਰੇ ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਤੇ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ, ਅਤੇ ਚੂੰਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਅਜੇ ਅੰਤਿਮ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਉਹ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਅੰਤਿਮ

ਫੈਸਲਾ ਆਉਣ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ।

21. ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013 ਅਧੀਨ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 25.10.2013 ਨਾਲ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕੇਵਲ ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ 2013 ਦੀ ਤੀਜੀ ਸ਼ਡਿਊਲ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਪੁਨਰਵਾਸ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਆਦਿ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਤੱਕ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਦੇਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਗੋਪਾਲਪੁਰ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹੀ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਦੇਣ ਸੰਬੰਧੀ ਕੋਈ ਵਿਚੋਲਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਇਹ 'ਪੈਂਡੋਰਾ ਦਾ ਬਾਕਸ' ਖੋਲ੍ਹ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਦਾਅਵੇ ਜੋ ਗੋਪਾਲਪੁਰ ਮਾਡਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਲਝਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਖੁੱਲ੍ਹ ਜਾਣਗੇ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਕਦੇ ਨਾ ਮੁੱਕਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਪਰਿਣਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਨੇ, ਜਿਸ ਨੇ 2,000 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਅਜੇ ਤੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਖਾਲੀ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪੁਨਰਸਥਾਪਨਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ।

22. ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ 2013 ਅਧੀਨ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

“8.9 ਕਈ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਛੋੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਮਾਮਲੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਸਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭੂਮੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪੁਨਰਸਥਾਪਨਾ ਐਕਟ, 2013 ਅਧੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਮਿਤੀ 19.6.2015 ਨੂੰ ਦਾਅਵਾ ਮਾਮਲਾ ਨੰਬਰ 27 ਅਤੇ ਮਿਤੀ 30.10.2018 ਨੂੰ ਦਾਅਵਾ ਮਾਮਲਾ ਨੰਬਰ 130 ਅਤੇ ਮਿਤੀ 08.12.2018 ਨੂੰ ਦਾਅਵਾ ਮਾਮਲਾ ਨੰਬਰ 10/1 & 27 ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲਾਂ ਅਤੇ ਪਿਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵੀ ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ।”

23. ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 105 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

105. ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਜਾਂ ਕੁਝ ਸੋਧਾਂ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।—(1) ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਅਧੀਨ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਚੌਥੀ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਭੂਮੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਸੰਬੰਧੀ ਐਨੈਕਟਮੈਂਟਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ।

(2) ਧਾਰਾ 106 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ, ਚੌਥੀ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਐਨੈਕਟਮੈਂਟਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋੜ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(3) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਆਰੰਭ ਹੋਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਉਹਨਾਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗੀ ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਅਨੁਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦਿਸ਼ਟ ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਬਸਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਹਨ, ਜੋ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹਨ, ਉਹ ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦਿਸ਼ਟ ਐਕਟਾਂ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਪਵਾਦਾਂ ਜਾਂ ਸੋਧਾਂ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦੇ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਜਾਂ ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਬਸਾਉਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦਿਸ਼ਟ ਹੋਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ।

(4) ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਹਰ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀ ਮਸੌਦਾ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਦੇ ਹਰ ਸਦਨ ਅੱਗੇ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਇਕੱਠ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਕੁੱਲ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਜੋ ਇੱਕ ਇਕੱਠ ਜਾਂ ਦੋ ਜਾਂ ਹੋਰ ਲਗਾਤਾਰ ਇਕੱਠਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ, ਲਗਾਤਾਰ ਇਕੱਠਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਜਾਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ

ਦੇ ਇਕੱਠ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਦੋਵੇਂ ਸਦਨ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੇ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਅਸਵੀਕ□ਤੀ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਜਾਣ ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਸਦਨ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੋਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਜਾਣ, ਤਾਂ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਕੇਵਲ ਉਸ ਸੋਧਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਦੋਵੇਂ ਸਦਨ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ।

ਕਹੇ ਗਏ ਐਕਟ ਦੀ ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 11 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

"11. ਕੋਲ ਬੇਰਿੰਗ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਐਕਟ, 1957 (20 ਦਾ 1957)"

24. ਧਾਰਾ 105 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ, ਇਸ ਲਈ, ਆਰਐਂਡਆਰ ਐਕਟ 2013, ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਕਵਾਇਰਜ਼ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਸੀ CBA ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 105(2), ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ:

"ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕਰੋ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਉਹਨਾਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਅਨੁਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦਿਸ਼ਟ ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਬਸਾਉਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਜੋ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹਨ, ਉਹ ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦਿਸ਼ਟ ਐਕਟਾਂ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ..." ਅਜਿਹੇ ਅਪਵਾਦਾਂ ਜਾਂ ਸੋਧਾਂ ਨਾਲ ਜੋ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦੇ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਜਾਂ ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਬਸਾਉਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦਿਸ਼ਟ ਹੋਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ।"

25. ਕੋਲ ਮੰਤਰਾਲਾ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਿਤੀ 04.08.2017 ਨੂੰ ਸੀ.ਬੀ.ਏ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013 ਦੇ ਪਹਿਲੇ, ਦੂਜੇ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਸ਼ਡਿਊਲਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੀ:

“ਮੈਂ ....ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ 2013 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਆਰਐਫਸੀਟੀਐਲਏਆਰਆਰ ਐਕਟ') ਅਤੇ ਆਦੇਸ ਐਸ.ਓ ਨੰਬਰ 2368(ਈ). ਨੂੰ 28.08.2015 ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਕੋਲ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਇਸਦੀਆਂ ਸਹਾਇਕ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ 01.09.2015 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਬਾਰੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਮੰਗੇ ਹਨ ਕੋਲ ਬੇਰਿੰਗ ਖੇਤਰਾਂ (ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਐਕਟ, 1957 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ‘ਸੀ.ਬੀ.ਏ. ਐਕਟ’)

2. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕਈ ਪੜਾਅ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਦਾ ਪੜਾਅ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਇਸ ਮੰਤਰਾਲਾ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਮੰਤਰਾਲਾ ਤੋਂ ਸਲਾਹ ਮੰਗੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਮੰਤਰਾਲਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ 01.09.2015 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ.ਬੀ.ਏ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(5) ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਰਐਫਸੀਟੀਐਲਏਆਰਆਰ ਐਕਟ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸ਼ਡਿਊਲ, ਦੂਜੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਬਾਕੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 01.09.2015 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ.ਬੀ.ਏ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(5) ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਮੁੜ ਨਹੀਂ ਖੋਲੇ ਜਾਣਗੇ।

4. ਉਪਰੋਕਤ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪਿਛਲੇ ਆਦੇਸ ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ 430200/26/88-ਐਲ.ਐਸ.ਡਬਲਿਊਡੇਟਿਡ 12.05.1989 ਜੋ ਕਿ. ਊਰਜਾ ਮੰਤਰਾਲਾ, ਕੋਲ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸੋਧਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨਾਂ ਨੂੰ ਸੀ.ਬੀ.ਏ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਇਹ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸ/ਦ
ਆਰ.ਐਸ. ਸਰੋਜ
ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਕੱਤਰ"।

26. ਉਪਰੋਕਤ ਸਬੰਧਤ ਤੱਥ ਇਹ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 105 ਨੇ ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013 ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣਾਂ ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ ਜੋ ਇਸਦੇ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਐਨੈਕਟਮੈਂਟਸ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀਬੀਏ ਐਕਟ। ਇਹ ਇਸ ਐਨੈਕਟਮੈਂਟ ਅਧੀਨ ਸੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਜੋਂ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਨੂੰ ਐਮਸੀਐਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

27. ਜਦੋਂ ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013 ਨੂੰ 01.01.2014 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਐਮਸੀਐਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਸੀਬੀਏ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਰਹੇ। ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 105(3) ਦੁਆਰਾ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਬਾਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜੋ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਪਹਿਲੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪੁਨਰਸਥਾਪਨਾ ਦੂਜੇ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਸ਼ਡਿਊਲਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੀ। ਇਸ ਮੰਡੇਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, 28.08.2015 ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 105(3) ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਚੁਣਾਵ ਕੀਤਾ, ਸੈਕਸ਼ਨ 103 ਅਧੀਨ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 28.08.2015 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ—ਸੈਕਸ਼ਨ 105(3) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ। ਫਿਰ ਵੀ, ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013 ਦੇ ਲਾਭਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਅਤੇ ਪੁਨਰਸਥਾਪਨਾ ਜਾਂ ਪੁਨਰਵਾਸ ਉਪਾਯਾਂ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਅਸਰ ਅਤੇ ਸਾਰ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

28. ਐਮਸੀਐਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 25.10.2013 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਤੀਜੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੇ ਲਾਭ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਦੇ ਦਾਇਤਵ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਦੇਸ਼ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013, ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਇਸਨੂੰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਿੱਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। 25.10.2013 ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਕੇਵਲ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕੀ ਕਿ ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੀ ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ - ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ - ਵੱਖ ਵੱਖ ਪੱਧਰਾਂ ਅਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅੱਗੇ ਵਿਚਾਰਧੀਨ ਸਾਰੇ ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਸੀ, ਅਤੇ ਕੀ ਨਵੀਂ ਐਨੈਕਟਮੈਂਟ ਦੇ ਸਰੀਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਐਕਟ, 1894 ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013 ਨੇ ਅੰਤਤਃ ਸੈਕਸ਼ਨ 105 ਅਤੇ ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।

29. ਇਹ ਗੱਲ ਬੇਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ 01.01.2014 ਤੋਂ 28.08.2015 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ, ਚੌਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਐਕਟਾਂ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀ.ਬੀ.ਏ. ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਖਰੀਦ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਨ। ਪਰੰਤੂ, 28.08.2015 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 113 ਦੇ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 05(3) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਕੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨਾਲ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਆਇਆ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਉਪਾਯਾਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਅਤੇ ਵਿਤਰਣ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਪਹਿਲੇ, ਦੂਜੇ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਸ਼ਡਿਊਲਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

30. ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਮੌਜੂਦਾ ਤਰੀਕੇ ਤੋਂ ਅਜੀਬ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ, ਪਹਿਲੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੇ ਸਲ. ਨੰ. 2 ਦੁਆਰਾ, ਪਹਿਲੇ ਉਦਾਹਰਣ ਵਿੱਚ, ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਫੈਕਟਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ; ਸਲ. ਨੰ. 4 ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ

ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਧੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਸਲ. ਨੰ. 5 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੋਲੇਟੀਅਮ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਲ. ਨੰ. 1 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਦਾ 100% ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰ. 2 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਕਟਰਾਂ ਨਾਲ ਗੁਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੀਰੀਅਲ ਨੰ. 6, 7, ਅਤੇ 8 ਅੰਤਿਮ ਇਨਾਮ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਧੀ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ।

31. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪੁਨਰਸਥਾਪਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੀਰੀਅਲ ਨੰ. 1 ਦੁਆਰਾ, ਜੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਸੰਪਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਘਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਘਰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਨ “ਗੁਆਚ” ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੁਨਰਸਥਾਪਨ ਲਾਭ “ਇੱਕ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਘਰ” ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਇੰਦਿਰਾ ਆਵਾਸ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਬਦਲੇ, ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ₹5 ਲੱਖ ਅਤੇ ਐਨਯੂਟੀ ਪਾਲਿਸੀਆਂ ਜੋ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ 20 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ₹2000/ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇਣ ਲਈ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹਨ, ਪਲੱਸ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਲ ਲਈ ਜੀਵਨ ਨਿਰਵਾਹ ਗ੍ਰਾਂਟ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਦਾ ਪੁਨਰਸਥਾਪਨ ਭੱਤਾ ₹50,000/, ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਰ ਵੀ ਹਨ, ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013 ਦੇ ਤੀਜੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਉਹ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾਗਤ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦਰਸਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਰਾਜ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਪੈਮਾਨੇ ਤੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣੀਆਂ ਹਨ।

32. ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013 ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇਸਦੇ ਪਹਿਲੇ, ਦੂਜੇ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਸ਼ਡਿਊਲਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਪੱਖ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਗੋਪਾਲਪੁਰ ਮਾਡਲ ਦੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗਣਨਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਪਿੰਡਾਂ ਲਈ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ (ਗੋਪਾਲਪੁਰ, ਸਰਦੇਗਾ, ਬਾਲਿੰਗਾ, ਬੈਂਕੀਬਾਹਲ, ਟਿਕਿਲੀਪਾਰਾ, ਗਰਜਨਬਾਹਲ, ਕੁਲਦਾ, ਕਰਲੀਕਚਾਰ, ਸਿਆਮਲ, ਅਤੇ ਬੰਗੁਰਕੇਲਾ) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਚਾਰ ਪਿੰਡਾਂ ਯਾਨੀ ਤੁਮੁਲੀਆ, ਝੁਪੁਰੰਗਾ, ਰਤਨਸਾਰਾ, ਅਤੇ ਕਿਰਪਸਾਰਾ ਲਈ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਇਨਾਮ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਤੁਮੁਲੀਆ ਪਿੰਡ ਲਈ ਰਿਪੋਰਟ 04.04.2020 ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜੋ ਕਿ ਇਸਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਝੁਪੁਰੰਗਾ ਪਿੰਡ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ; ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿੱਚ ਹੈ।

33. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ 28.10.2015 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਨੂੰ 04.08.2017 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਾਲ, ਸੀ.ਬੀ.ਏ. ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ 28.10.2015 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਉੱਠ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੀ.ਬੀ.ਏ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਤੈਅ ਦੀ ਲੋੜ ਸੈਕਸ਼ਨ 105(3) ਦੁਆਰਾ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਸੀ.ਬੀ.ਏ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨਾਲ ਬਦਲ ਕੇ ਅਤੇ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

34. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਚਾਨਣ 'ਚ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013 ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸ਼ਡਿਊਲ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੈ, ਜਿਸ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ 28.10.2015 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਚਾਰ ਪਿੰਡਾਂ ਯਾਨੀ ਤੁਮੁਲੀਆ, ਝੁਪੁਰੰਗਾ, ਰਤਨਸਾਰਾ, ਅਤੇ ਕਿਰਪਸਾਰਾ ਲਈ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨੂੰ ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁੜ-ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ, ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ, ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਦੇ ਨਾਲ ਸੋਲੇਸ਼ੀਅਮ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਸਿਰਫ ਅਤਿਰਿਕਤ ਅਭਿਆਸ ਜੋ ਕਿ ਸਾਰੇ ਤੱਤਾਂ ਯਾਨੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ, ਸੋਲੇਸ਼ੀਅਮ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਆਜ ਦੇ ਮੁੜ-ਨਿਰਧਾਰਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਹੋਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਿੰਡ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਯਾਨੀ ਹੋਰ ਦਸ ਪਿੰਡ, ਮੁੱਦੇ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤੈਅ ਹੋ ਜਾਣਗੇ - ਮੌਜੂਦਾ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਮੁੜ-ਨਿਰਧਾਰਣ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

III. ਬਿੰਦੂ ਨੰ. 3 (ਕਿ ਓੜੀਸਾ ਮੁੜ ਵਸਾਉਣ ਨੀਤੀ 2006, ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 2013 ਦੀ ਨੀਤੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ), 4 (ਕਿ 2013 ਦੀ ਨੀਤੀ ਅਧੀਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਾਭਾਂ ਲਈ, ਪਰਿਵਾਰ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਾਂ ਕਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਅਤੇ 5 (ਕਿ ਕੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਰਧਾਰਣਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ)

35. ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 108 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਨੀਤੀ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁੜ ਵਸਾਉਣ ਅਤੇ ਪੁਨਰਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਜਾਂ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਪੈਕੇਜ ਅਤੇ ਪੁਨਰਸਥਾਪਨਾ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ, ਕੱਟ ਆਫ ਮਿਤੀ ਉਹ ਮਿਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਬੰਧਤ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਆਰ&ਆਰ ਨੀਤੀ 2006 ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ 2013 ਦੇ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਲਾਭਕਾਰੀ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਹੈ।

36. ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਵੱਲੋਂ, ਇਹ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਆਰ&ਆਰ ਨੀਤੀ 2006 ਵਿੱਚ ਪੁਨਰਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸਾਉਣ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਰਕ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013 ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਪੁਰਾਣਾ ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਜੋ ਲਾਗੂ ਸੀ ਉਹ ਸੀ.ਬੀ.ਏ. ਐਕਟ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨੀਤੀ ਆਰ&ਆਰ ਨੀਤੀ 2006 ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਸੀ। ਇਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਲਾਗੂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗੋਲਾਪੁਲਰ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੇ ਵੀ 2006 ਦੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ 2013 ਦੀ ਨੀਤੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ, ਨਾਲ ਹੀ ਪਿਛਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਨਾਲ ਅਫਰਾ-ਤਫਰੀ ਅਤੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪੁਨਰਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸਾਉਣ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਲੰਬਾ ਖਿੱਚੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਕਿ ਉਹ ਲਾਭ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 2013 ਦੇ ਸੋਧ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਨਾਲ ਇੱਕ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਲਈ ਦੋ ਸੈੱਟ ਮਾਨਦੰਡਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਹੋਵੇਗੀ।

37. ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 108 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

“108. ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਪੁਨਰਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸਾਉਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਮਿਲਣਾ।-(1) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਨੀਤੀ ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਲਈ ਗਣਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਆਪਣੇ ਵਿਕਲਪ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੇ ਉੱਚੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੁਨਰਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸਾਉਣ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਨੀਤੀ ਅਧੀਨ ਲੈਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(2) ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਕਿਸੇ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਨੀਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਧੇਰੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਬਸਾਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਆਪਣੀ ਮਰਜੀ ਨਾਲ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਜਿਹੇ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਰਾਜ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਬਸਾਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

38. ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਵੀ ਉਚਿਤ ਹੈ ਆਰ ਐਂਡ ਆਰ ਪਾਲਿਸੀ 2006. ਧਾਰਾ 2(ਬੀ) ਦੁਆਰਾ, "ਮੁਆਵਜ਼ਾ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਪੂਰਵ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 1894 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਕਮ। ਸੈਕਸ਼ਨ 2(ਸੀ) ਦੁਆਰਾ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੱਟ-ਆਫ ਮਿਤੀ ਉਹ ਤਾਰੀਖ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੂਚਨਾ ਜਾਂ ਪੁਨਰਵਾਸ ਨੀਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਹੈ। ਧਾਰਾ 2(ਸੀ) ਲਈ ਇੱਕ ਨੋਟ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਹੋਵੇਗੀ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਅਪਡੇਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭੌਤਿਕ ਵਿਸਥਾਪਨ ਹੋਣਾ ਹੈ ਜਗ੍ਹਾ ਲੈ. "ਪਰਿਵਾਰ" ਸ਼ਬਦ, ਜੋ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਹੈ 2006 ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

“(f) ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ, ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰ, ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀਆਂ, ਨਾਬਾਲਗ ਭਰਾ ਜਾਂ ਅਣਵਿਆਹੇ ਭੈਣਾਂ, ਪਿਤਾ, ਮਾਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਉਹ ਅਤੇ ਉਸਦੀ/ਉਸਦੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਲਈ ਉਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ।

ਨੋਟ: ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਏ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਪੁਨਰਵਾਸ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵੱਖਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਇਸ ਨੀਤੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਭ.

(i) ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਪੁੱਤਰ।

(ii) 30 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਦੀ ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ/ਭੈਣ।

(iii) ਉਮਰ ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀਪੂਰਦ ਵਿਅਕਤੀ; (ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੈਡੀਕਲ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ)। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਨੇਤਰਹੀਣ/ਬਹਿਰੇ/ਅੰਗਹੀਣ/ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀਪੂਰਦ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ 40% ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ, ਨੂੰ ਹੀ ਵੱਖਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।"

(iv) ਨਾਬਾਲਗ ਅਨਾਥ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋਵੇਂ ਮਾਪੇ ਗੁਆ ਲਏ ਹਨ।

(v) ਇੱਕ ਵਿਧਵਾ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਔਰਤ।"

39. ਨੀਤੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਰਵੇਖਣ ਅਤੇ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 7(ii) ਅਨੁਸਾਰ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਕਾਰਜ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭੌਤਿਕ ਵਿਸਥਾਪਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ; ਧਾਰਾ 7(v) ਅਨੁਸਾਰ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਸਲ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 8 ਪੁਨਰਵਾਸ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਖਾਕੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਵਿਸਥਾਪਨ ਕਿਸਮ B(II), ਭਾਵ, ਖਾਣ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਪਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪੁਨਰਸਥਾਪਨ ਦੇ ਲਾਭ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

"II. ਕਿਸਮ B: ਖਾਣ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ

(a) ਰੁਜ਼ਗਾਰ: ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿਸਥਾਪਨ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਹਰ ਪਰਿਵਾਰ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰੇਗਾ।

ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪ੍ਰੋਪੋਨੈਂਟ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤਰਜੀਹ ਦੇਵੇਗਾ। ਤਰਜੀਹ ਦਾ ਕ੍ਰਮ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ:

(I) ਉਹ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰ ਜੋ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸਮੇਤ ਘਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਗੁਆ ਬੈਠੇ ਹਨ,

(ii) ਉਹ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰ ਜੋ ਆਪਣੀ ਕੁੱਲ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਘਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ 2/3 ਤੋਂ ਵੱਧ ਗੁਆ ਬੈਠੇ ਹਨ,

(iii) ਉਹ ਪਰਿਵਾਰ ਜੋ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਗੁਆ ਬੈਠੇ ਹਨ ਪਰ ਘਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ,

(iv) ਉਹ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰ ਜੋ ਆਪਣੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਘਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ 1/3 ਤੋਂ ਵੱਧ ਗੁਆ ਬੈਠੇ ਹਨ,

(v) ਉਹ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰ ਜੋ ਸਿਰਫ ਘਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਗੁਆ ਬੈਠੇ ਹਨ ਪਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ,

(vi) ਉਹ ਪਰਿਵਾਰ ਜੋ ਆਪਣੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਗੁਆ ਬੈਠੇ ਹਨ ਪਰ ਘਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ।

ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਥਾਰਿਟੀ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਹੁਨਰ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯਤਨ ਕਰੇਗੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

1. ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮਜਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਅਨਿਵਾਰਿਆਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਯੋਗ ਹਨ; ਉੱਚ ਆਯੂ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਢਿੱਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

2. ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਥਾਰਿਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਪਰਿਆਪਤ ਸਮੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

3. ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ, ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਹਰੇਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ/ਹੋਰ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨਾ। ਪਰੰਤੂ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਜਿਹੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਦੱਸੇ ਗਏ ਨਕਦ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਪਰਿਵਾਰ, ਜੋ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਉਪ-ਪੈਰਾ (ਅ) ਅਤੇ (ਬ) ਹੇਠ ਦੱਸੇ ਗਏ ਰੁਜ਼ਗਾਰ/ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਥਾਰਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਬਦਲੇ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਨਕਦ ਸਹਾਇਤਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਦਾ ਪੈਮਾਨਾ ਹੇਠ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

Sl. No.	ਉਪ-ਪੈਰਾ (ਅ) ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰ	ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਨਕਦ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਰਕਮ (₹ ਲੱਖਾਂ ਵਿੱਚ)
(i)	ਸ਼੍ਰੇਣੀ (i) ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰ	5.00
(ii)	ਸ਼੍ਰੇਣੀ (ii) ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰ	3.00
(iii)	ਸ਼੍ਰੇਣੀ (iii) ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰ	2.00
(iv)	ਸ਼੍ਰੇਣੀ (iv), (vi) ਅਤੇ (vi) ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰ	1.00

(ਬ) ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਥਾਰਿਟੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਲੈਕਟਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਹਰੇਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ/ਹੋਰ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਵੋਕੇਸ਼ਨਲ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਲਈ ਪਰਿਆਪਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੇਗੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣਾ ਛੋਟਾ ਉੱਦਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕੇ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਲੈਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਹੁਨਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਖਾਰ ਸਕੇ। ਜੋ ਲੋਕ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਕਾਰਜ/ਹਸਤਸ਼ਿਲਪ/ਹਥਕੜਘਾ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਹੁਨਰਾਂ ਨੂੰ ਅੱਪਗ੍ਰੇਡ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੇ ਖਰਚੇ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(ਸੀ) ਬਦਲਣਯੋਗ ਪਸੰਦੀਦਾ ਸ਼ੇਅਰ: ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਅਨੁਸਾਰ, ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਥਾਰਿਟੀ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਉਪ-ਪੈਰਾ (ਅ) ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਨਕਦ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਤਮ 50% ਤੱਕ ਬਦਲਣਯੋਗ ਪਸੰਦੀਦਾ

ਸ਼ੇਅਰ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(ਡੀ) ਘਰੇਲੂ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ: ਉਪਲਬਧਤਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਰੇਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਘਰੇਲੂ ਮਕਸਦ ਲਈ ਰਿਸੈਟਲਮੈਂਟ ਹੈਬੀਟੈਟ ਵਿੱਚ ਮੁਫਤ ਦੇ ਖੇਤਰਫਲ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 1/10ਵਾਂ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(e) ਆਤਮ-ਸਥਾਨਾਂਤਰਣ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ: ਜੋ ਵੀ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰ ਰੀਸੈਟਲਮੈਂਟ ਹੈਬੀਟੈਟ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਆਤਮ-ਸਥਾਨਾਂਤਰਣ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਦੀ ਨਕਦ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ 50,000 ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਜੋ ਕਿ ਘਰੇਲੂ ਜਮੀਨ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਹੈ।

(f) ਮਕਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ: ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਥਾਰਿਟੀ ਹਰੇਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਰੀਸੈਟਲਮੈਂਟ ਹੈਬੀਟੈਟ ਵਿੱਚ ਮਕਾਨ ਬਣਾਏਗੀ ਜਾਂ ਰੀਸੈਟਲਮੈਂਟ ਹੈਬੀਟੈਟ ਵਿੱਚ ਬਸਣ ਜਾਂ ਆਤਮ-ਸਥਾਨਾਂਤਰਣ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹਰੇਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ 1,50,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਮਕਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਵੇਗੀ।

(g) ਦੁਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਇਕਾਈਆਂ: ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਥਾਰਿਟੀਆਂ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਉੱਤੇ ਸੰਭਵ ਸਥਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਦੁਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਇਕਾਈਆਂ ਵੀ ਬਣਾਏਗੀ, ਜੋ ਕਲੈਕਟਰ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਆਤਮ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ ਤੇ ਅਸਮਰੱਥ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਐਸ.ਸੀ. ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ. ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।"

40. 05.08.2013 ਨੂੰ, ਓੜੀਸਾ ਦੇ ਰਾਜ ਨੇ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਕੇ, ਆਰ&ਆਰ ਨੀਤੀ 2006 ਵਿੱਚ ਸੋਧਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ। ਸੋਧ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 2(f) ਵਿੱਚ "ਪਰਿਵਾਰ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਬਦਲਾਅ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੋਧਾਂ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ:

"ਸੋਧਾਂ"

1. ਓੜੀਸਾ ਰੀਸੈਟਲਮੈਂਟ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਨੀਤੀ, 2006 (ਜਿਸਨੂੰ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਨੀਤੀ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ "ਓੜੀਸਾ" ਸ਼ਬਦ ਆਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ "ਓਡੀਸ਼ਾ" ਨਾਲ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਬਦਲਾਅ 1 ਨਵੰਬਰ, 2011 ਦੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

2. ਪੈਰਾ 2 ਦੇ ਉਪ-ਕਲੌਜ (i) ਅਧੀਨ ਕਲੌਜ (f) ਵਿੱਚ, "ਆਪਣੀ ਵਿਆਹਿਤ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਪੁੱਤਰ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਥਾਂ "ਆਪਣੀ ਵਿਆਹਿਤ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਪੁੱਤਰ/ਪੋਤਾ" ਨਾਲ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

3. ਪੈਰਾ 2 ਦੇ ਉਪ-ਕਲੌਜ (ii) ਅਧੀਨ ਕਲੌਜ (f) ਵਿੱਚ, "30 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਦੀ ਅਵਿਆਹਿਤ ਧੀ/ਭੈਣ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਥਾਂ "30 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਦੀ ਅਵਿਆਹਿਤ ਧੀ/ਭੈਣ" ਨਾਲ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸ਼ਬਦ "ਵੱਡੀ ਅਵਿਆਹਿਤ ਧੀ/ਵੱਡੀ ਅਵਿਆਹਿਤ ਪੋਤੀ/ਵੱਡੀ ਅਵਿਆਹਿਤ ਭੈਣ" ਨਾਲ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

4. ਪੈਰਾ 2(f)(i) ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਇਸ ਨੀਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਉਸ ਨੀਤੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ ਅਸਰ ਪਾਏਗੀ, ਭਾਵ 15 ਮਈ, 2006।

5. ਪੈਰਾ 2(f)(ii) ਦੀ ਸੋਧ ਇਸ ਸਰਕਾਰੀ ਰੈਜੋਲਿਊਸ਼ਨ ਦੇ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਅਸਰ ਪਾਏਗੀ।

41. ਆਰ&ਆਰ ਨੀਤੀ 2006 ਅਤੇ 2013 ਵਿੱਚ ਸੋਧੀ ਗਈ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਫਰਕ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, "ਪਰਿਵਾਰ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। 2006 ਦੀ ਨੀਤੀ ਹੋਰ ਪੁਨਰਵਾਸ/ਪੁਨਰਸਥਾਪਨ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪਰਿਵਰਤਿਤ ਰਹੀ ਹੈ। ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

(i) ਰੋਜ਼ਗਾਰ; ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਬਦਲੇ ਨਕਦ – ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਨਕਦ ਧਾਰਾ 3 ਅਨੁਸਾਰ;NONE NONE

(ii) ਘਰੇਲੂ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ (ਉਪਲਬਧਤਾ ਅਨੁਸਾਰ) ਹਰੇਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਘਰ ਬਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚ ਘਰੇਲੂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 1/10 ਏਕੜ ਦਾ ਹੱਕ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਘਰੇਲੂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਦਲੇ ਹੋਰ ਥਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ₹50,000/- ਦੀ ਨਕਦ ਗ੍ਰਾਂਟ;NONE NONE

(iii) ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਦਦ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਰੇਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ₹1,50,000 ਤੱਕ ਦੀ ਮਦਦ, ਜੋ ਪੁਨਰਸਥਾਪਨ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚ ਬਸਣ ਜਾਂ ਹੋਰ ਥਾਂ 'ਤੇ ਸਥਾਨਾਂਤਰਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੁਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਥਾਰਿਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜੋ ਕਲੈਕਟਰ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਮਰੱਥ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ. ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਨ।NONE NONE

42. ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ 2013 ਦੇ ਦੂਜੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਪਿੰਡੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਘਰ ਗੁਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇੰਦਿਰਾ ਆਵਾਸ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਘਰ ਮਿਲਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਇਹ ਲਾਭ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਮਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਘਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੱਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਇੱਕ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਘਰ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮਿਲੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ₹1,50,000/- ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਰਿਵਾਰ ਪਿੰਡੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਛਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਘਰ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਘਰ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਲਾਭ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਰਾਹੀਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਤੋਂ ਲਾਭ ਉਠਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਸੰਬੰਧਤ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਅਤੇ ਹੁਨਰ ਵਿਕਾਸ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਨਿਯੁਨਤਮ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੀ ਦਰ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਾਭ ਦੇ ਬਦਲੇ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਲਾਭ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ₹5 ਲੱਖ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਨੁਇਟੀ ਪਾਲਿਸੀਆਂ ਜੋ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ₹2,000/- ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ 20 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਉਚਿਤ ਇੰਡੈਕਸੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਲਈ ਉਪਭੋਗਤਾ ਮੁੱਲ ਸੂਚਕਾਂਕ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ₹3000/- ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਫਟ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਧੂ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀ ਲਾਗਤ ਅਤੇ 50,000/- ਦਾ ਇੱਕ ਵਾਰ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਭੱਤਾ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ।

43. ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013 ਜਿਸ ਨੇ ਪੁਰਾਣੇ ਲੈਂਡ ਏਕਵਿਜ਼ੀਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1894 ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਹੈ, ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਰਾਜ ਉੱਤੇ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਬਹਾਲੀ ਵੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਬਹਾਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾ ਸਿਰਫ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਨ ਬਲਕਿ ਹੋਰ ਮੌਦਰਿਕ ਅਤੇ ਠੋਸ ਲਾਭਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਘਰਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ, ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਨਕਦ ਸਹਾਇਤਾ; ਆਵਾਜਾਈ ਦਾ ਖਰਚਾ; ਅਸਥਾਈ ਵਿਸਥਾਪਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ; ਵਾਰਸ਼ਿਕ ਆਮਦਨ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਬਦਲੇ ਨਕਦ ਭੁਗਤਾਨ, ਆਦਿ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਤੀਜੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਜਨਤਕ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਜੋ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਲਾਭ, ਸਕੂਲ, ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੈਂਟਰ, ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ, ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਸਥਾਰਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤਾਂ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਹਨ ਜੋ ਰਾਜ ਉੱਤੇ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

44. ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013 ਧਾਰਾ 108 ਦੁਆਰਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜੋ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਲਾਭਦਾਇਕ ਜਾਂ ਬਿਹਤਰ ਲਾਭ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਜਿਹੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਅਤੇ

ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਕੋਲ ਇਹ ਚੋਣ ਜਾਂ ਵਿਕਲਪ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਨੀਤੀ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਚੁਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਧਾਰਾ 108 ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਆਰ&ਆਰ ਨੀਤੀ 2006 ਅਧੀਨ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲਾਭ ਬਿਹਤਰ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਵਿਸਥਾਰਤ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

45. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉੜੀਸਾ ਰੀਸੈਟਲਮੈਂਟ ਅਤੇ ਰਿਹੈਬਿਲੀਟੇਸ਼ਨ ਪਾਲਿਸੀ, 2006, ਅਤੇ 2013 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਵਿੱਚ ਫਰਕ, “ਪਰਿਵਾਰ” ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ। 2006 ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਵਿੱਚ, ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ “ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ, ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰ, ਅਵਿਵਾਹਿਤ ਧੀਆਂ, ਨਾਬਾਲਗ ਭਰਾ ਜਾਂ ਅਵਿਵਾਹਿਤ ਭੈਣਾਂ, ਪਿਤਾ, ਮਾਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਜੋ ਉਸ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਯਾਪਨ ਲਈ ਉਸ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹਨ,” ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 2 (ਐਫ) ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ, “ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹਰੇਕ ਵਰਗ ਨੂੰ ਇਸ ਪਾਲਿਸੀ ਅਧੀਨ ਰਿਹੈਬਿਲੀਟੇਸ਼ਨ ਲਾਭ ਵਿਸਤਾਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਜੋਂ ਮਾਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।” ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ 30 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਅਵਿਵਾਹਿਤ ਧੀ/ਭੈਣ ਨੂੰ ਵੀ ਰਿਹੈਬਿਲੀਟੇਸ਼ਨ ਵਿਸਤਾਰਨ ਲਈ “ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਪਰਿਵਾਰ” ਵਜੋਂ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

46. ਪਾਲਿਸੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ, ਜੋ ਕਿ 05.08.2013 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਥਾਂ ਉੱਤੇ, “ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤਰ/ਪੋਤੇ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ” ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸ਼ਬਦ “30 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਅਵਿਵਾਹਿਤ ਧੀ/ਭੈਣ”, ਨੂੰ “ਵੱਡੀ ਅਵਿਵਾਹਿਤ ਧੀ/ਵੱਡੀ ਅਵਿਵਾਹਿਤ ਪੋਤਣੀ/ਵੱਡੀ ਅਵਿਵਾਹਿਤ ਭੈਣ” ਨਾਲ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ।

47. ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੋਧਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ ਇਹ ਸਨ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਸੇ, ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪੋਤੇ, ਮੂਲ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 30 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਅਵਿਵਾਹਿਤ ਧੀਆਂ ਸਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਨੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਰਿਹੈਬਿਲੀਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਮੂਲ ਵਿਚਾਰ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਪਾਲਿਸੀ ਨੂੰ ਇਸ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹੋਏ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਬਹਾਰ ਨਹੀਂ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਉੱਤੇ ਬੇਜਾ ਬੋਝ ਪਵੇ।

48. ਨੀਤੀ ਦੀ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਣ ਵਿਆਖਿਆ - ਨਾਲ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਾਭਾਂ ਅਤੇ ਹੱਕਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਸਿਰਫ਼ "ਪਰਿਵਾਰ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ, ਪਰ ਆਪਰੇਟਿਵ ਵੀ ਹਿੱਸਾ, ਜੋ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:

“II. ਕਿਸਮ ਬੀ: ਮਾਈਨਿੰਗ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ

(a) ਰੁਜ਼ਗਾਰ: ਵਿਸਥਾਪਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਰਹੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਰਿਵਾਰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ। ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਹਰੇਕ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰੇਗਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ।”

49. ਜੇ ਕੋਈ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰੇ ਕਿ ਪਾਲਿਸੀ ਕੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਕਿ ਲਾਭ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ “ਵਿਅਕਤੀ” ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਨੋਟ ਕਵਰੇਜ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਕੇ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਪੱਸ਼ਤ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਮੈਂਬਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ: ਚਾਹੇ ਉਮਰ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਜਾਂ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਲਾਭ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਕਾਰਨ ਇਨਕਾਰ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਉਸ ਦਾ ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਮਾਤਾ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ, ਜਾਂ ਸਿਰਫ ਛੋਟੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੋਤੇ ਦੀ ਸ਼ਾਮਲਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੋਤੇ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤਰ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਕੇ “ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤਰ/ਪੋਤੇ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ” ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਇੱਕੋ ਨਤੀਜੇ ਉੱਤੇ

ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 2013 ਦੀ ਸੋਧ ਨਾਲ, ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਵੱਡਾ ਪੁੱਤਰ(ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਜੋਂ ਮਾਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ) ਦਾ ਮੂਲ ਹੱਕ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪੋਤੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ, ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸ਼ੈਣੀ, ਪਰ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ, ਕੁਝ ਲਈ ਕਾਰਨ, ਪੁੱਤਰ ਗੈਰ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹੈ, ਜਾਂ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਬਿਰਧ ਹੈ, ਜਾਂ ਬੀਮਾਰ ਹੈ, ਫਿਰ, ਉਸ ਦੀ ਥਾਂ ਵੱਡੇ ਪੋਤੇ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਦ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਿਤਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ; ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਪੁੱਤਰ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਵੱਡਾ ਪੁੱਤਰ ਹੋਵੇਗਾ ਵੀ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤਰ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਲਾਭ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ, ਸਾਰੇ ਨਹੀਂ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਫੇਲ੍ਹ ਕਰ ਕੇ ਸ. ਭਾਵ, ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਪੁੱਤਰ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਪੋਤਾ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਦੁਆਰਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇੱਕ ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਯੂਨਿਟ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਪਹਿਲਾਂ, ਦ ਮੁੱਢਲੀ ਯੋਗਤਾ 30 ਸਾਲ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਹੁਣ, ਉਮਰ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਇਕ ਉਸਦੇ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਪੁੱਤਰ, ਸਾਰੇ ਮਿਲ ਕੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ ਦਾਅਵਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸਾਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੀ ਬਣਤਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਦੋ ਮੈਂਬਰ: ਅਰਥਾਤ, ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਯੋਗ ਹਨ। ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇੱਕ ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ ਨੂੰ ਵੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਯੂਨਿਟ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

50. ਇਸ ਲਈ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਰ&ਆਰ ਨੀਤੀ 2006, ਜੋ ਕਿ 2013 ਵਿੱਚ ਸੋਧੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਆਦਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਆਖਿਆ ਅਧੀਨ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਇਹ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਮੁੱਦਾ ਮੁੜ ਨਹੀਂ ਖੋਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਇਸਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਅਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ, ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ 2006 ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਕਲੋਜ਼ 3 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਦੀ ਮੌਦਰਿਕ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

51. ਇਸ ਲਈ, ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਰ&ਆਰ ਨੀਤੀ 2006 ਜੋ ਕਿ 2013 ਵਿੱਚ ਸੋਧੀ ਗਈ ਹੈ, ਲਾਗੂ ਹੈ, ਪਿਤਾ, ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਪੋਤਰਾ, ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ, ਇਕੱਠੇ ਯੋਗ ਹੋਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦਾ। ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਪੁੱਤਰ, ਜਾਂ, ਉਸ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਜਾਂ ਨਾਚਾਹਤ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਪੋਤਰਾ, ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਕੁੰਵਾਰੀ ਧੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੈ: ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟ ਨੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਸੀ; ਸੋਧ ਨੇ ਕੇਵਲ ਉਮਰ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

52. ਉਪਰੋਕਤ ਤਰਕ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਹੈ, ਪੁਆਇੰਟ ਨੰਬਰ 3, 4 ਅਤੇ 5 ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿ ਆਰ&ਆਰ ਨੀਤੀ 2006, ਜੋ ਕਿ 2013 ਵਿੱਚ ਸੋਧੀ ਗਈ ਹੈ, ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਪੁੱਤਰ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਕੁੰਵਾਰੀ ਧੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਜਦੋਂ, ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਵਸ, ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਜਾਂ ਦਿੱਤੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਪੋਤਰਾ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮਤਾ ਆ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਹੈ ਭਾਵ, ਪਿੰਡ ਤੁਮੁਲੀਆ, ਝੁਪੁਰੰਗਾ, ਰਤਨਸਾਰਾ, ਅਤੇ ਕਿਰਪਸਾਰਾ।

53. ਸੁਣਵਾਈਆਂ ਦੌਰਾਨ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏਐਸਜੀ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਐਮਸੀਐਲ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ₹16 ਲੱਖ ਦੀ ਇੱਕ-ਵਾਰੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਰਕਮ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 2006 ਦੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਵੀ ਵਿਕਲਪ (ਆਰ&ਆਰ ਨੀਤੀ 2006 ਜਾਂ ਐਮਸੀਐਲ ਵਲੋਂ ਇਸ ਇੱਕ-ਵਾਰੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪੇਸ਼ਕਸ਼) ਬਿਹਤਰ ਹੈ, ਉਹ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ।

IV. ਪੁਆਇੰਟ ਨੰਬਰ 6: ਆਵਾਸ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਹੱਕ

54. ਐਮਸੀਐਲ ਨੇ ਪਿੰਡ-ਅਨੁਸਾਰ ਪੁਨਰਵਾਸ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੇਰਵੇ ਅਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ, 3034 ਕੁੱਲ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ

1420 ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਜਿਹੇ ਲਾਭ 1177 ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੇ ਗਏ। 1614 ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇਹ ਪੁਨਰਵਾਸ ਲਾਭ/ਪਲਾਟ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਚਾਰਟ, ਜੋ ਕਿ ਐਮਸੀਐਲ ਅਨੁਸਾਰ ਅਕਤੂਬਰ 2021 ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

ਪਿੰਡ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਲਾਭ (ਅਕਤੂਬਰ 2021 ਤੱਕ)

55. ਅਕਤੂਬਰ 2021 ਤੱਕ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸਾਈਟਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

56. ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸਾਈਟਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅਣਇੱਛੁਕਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਉਰਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਬੱਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਾਈਟਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਨੂੰ ਵੀ ਸਮਾਂ ਬੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਉਰਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਜਾਏ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ ਪੁਨਰਵਾਸ/ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਬਦਲੇ ਇੱਕ-ਵਾਰੀ ਲੰਪਸਮ ਰਕਮ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ – ਹੋਰ ਜਿੱਥੇ ਪਲਾਟ ਨਿਰਧਾਰਤ, ਅਲਾਟ, ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਉਰਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਾਈਟਾਂ ਲਈ ਸਥਾਨਾਂਤਰਣ ਅਤੇ ਸ਼ਿਫਟਿੰਗ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ, ਅਤੇ ਦਾਵੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਾਊਸ ਬਿਲਡਿੰਗ ਅਡਵਾਂਸ ਨੂੰ ₹2,24,000/- ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ ₹14,50,000/- ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

57. ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਵੱਲੋਂ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀ ਆਰ&ਆਰ ਨੀਤੀ ਦਾ ਤਸਵੀਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਲਾਟ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਰਾਜ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਗਰੀਬ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਹਨ, ਨਕਦ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਬਲਕਿ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਰਾਜ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਨਰਵਾਸ ਪਲਾਟ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

58. ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੁਨਰਵਾਸ ਲਾਭਾਂ ਵਿੱਚ ਪਲਾਟਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜੋ "ਉਪਲਬਧਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ" ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਸਥਾਨਾਂਤਰਣ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ @ ₹50,000/-; ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਅਲਾਉਂਸ ₹1,50,000 ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਤੌਰ 'ਤੇ ₹14,50,000 ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਵੱਲੋਂ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਅੰਕੜੇ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਆਪੱਤੀਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਸ਼ਾਨਜ਼ਦ ਸਾਈਟਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਿਰਾਸਾਜਨਕ ਰਹੀ ਹੈ, ਹੌਲੀ ਬੋਲਣ ਲਈ। ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ।

59. ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013 ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਅਤੇ ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਨੂੰ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਮਾਲਕਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਬਸਾਉਣ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਰਾਜ ਦੀ ਨੀਤੀ ਵੀ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਮੱਗਰੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ 1177 ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੁਨਰਵਾਸ ਪਲਾਟ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ 1614 ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ਇਹ ਲਾਭ ਦੇਣਾ ਬਾਕੀ ਹੈ।

60. ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ 2010 ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ 2010 ਅਤੇ 2013 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿ

ਦੋ ਹੋਰ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਣਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਾਕੀ ਹੈ, ਇਹ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਪਲਾਟ ਜੋ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਕਲੈਕਟਰ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਕਲੈਕਟਰ ਸੁਨਵਾਈ ਕਰੇਗਾ, ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਕੇ, ਥਾਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਹਿੱਤਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਸਮਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਲੈਕਟਰ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਨੀਤੀ ਦੇ ਕਾਰਜਾਨੂੰਹ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਤਿੰਨ ਨੋਡਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨਾਲ, ਸਾਰੇ ਰਾਜ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨਾਲ ਸਮਨਵਯ ਕਰਕੇ, ਪਲਾਟਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ। ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਨੌ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵੀ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਪਲਾਟਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ 15 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

61. ਜੇਕਰ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਲੈਕਟਰ ਪਹਿਲੀ ਥਾਂ ਤੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਿਕਲਪ ਹਾਸਲ ਕਰੇਗਾ, ਚਾਹੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਇਕਮੁਸ਼ਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਵਿਕਲਪ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇਕਰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਲੈਕਟਰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ ਕਿ ਪੁਨਰਵਾਸ ਪਲਾਟ ਚਿੱਟੀਆਂ ਦੇ ਡਰਾਅ ਦੁਆਰਾ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਪਲਾਟ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ, ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ₹25 ਲੱਖ ਦਾ ਇਕਮੁਸ਼ਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

62. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੇ ਬੇਹੱਦ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਲਿਆ ਹੈ - ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੁਆਰਾ ਕਈ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਸਮੁੱਚੀ ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪੁਨਰਸਥਾਪਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅੰਤ ਤੱਕ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਨਕਦ ਲਾਭਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੁਨਰਸਥਾਪਨ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਜਦੋਂ ਪਲਾਟ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਨਾ ਹੋਵੇ।

V.ਬਿੰਦੂ ਨੰਬਰ 7: ਸਕੂਲਾਂ, ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਕੇਂਦਰਾਂ, ਮੈਡੀਕਲ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਆਦਿ ਵਰਗੀਆਂ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਸਿਰਜਣਾ।

63. ਉੜੀਸਾ ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪੁਨਰਸਥਾਪਨ ਨੀਤੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀ। ਨਤੀਜਤਨ, ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013 ਦੇ ਤੀਜੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ, ਜੋ 25 ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸੜਕਾਂ, ਉਚਿਤ ਨਿਕਾਸੀ, ਹਰ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ, ਪਸ਼ੂਆਂ ਲਈ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ, ਚਰਾਈ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਉਚਿਤ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਮੁੱਲ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ, ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਜਾਂ ਪੰਚਾਇਤ ਘਰ; ਪਿੰਡ ਪੱਧਰ ਦੇ ਡਾਕਘਰ, ਬੀਜ-ਖਾਦ ਸਟੋਰੇਜ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿੰਚਾਈ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ, ਨਵੇਂ ਵਸੇ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਆਵਾਜਾਈ, ਸਸਕਾਰ ਜਾਂ ਸਸਕਾਰ ਸਥਾਨ, ਸਫਾਈ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ, ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਟੌਇਲਟ ਬਿੰਦੂ, ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਇਕਲੌਤੇ ਬਿਜਲੀ ਕਨੈਕਸ਼ਨ, ਅੰਗਨਵਾੜੀ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੋਸ਼ਣ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨਾ, ਸਕੂਲ, ਦੋ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਸਬ-ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ, ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਖੇਡ ਮੈਦਾਨ, ਹਰ 100 ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਕੇਂਦਰ, ਉਪਾਸਨਾ ਸਥਾਨ, ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਆਦਿਵਾਸੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਜਮੀਨ, ਆਦਿ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੰਗਲਾਤੀ ਗੈਰ-ਲੱਕੜੀ ਉਤਪਾਦਨ ਨਾਲ ਨਵੇਂ ਪੁਨਰਵਾਸ ਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਚਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੇਵਾ ਕੇਂਦਰ ਵੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

64. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੁਨਰਵਾਸ ਸਥਾਨ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪੜਾਅਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮੰਡੇਟ - ਜੋ ਕਿ ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013 ਦੇ ਤੀਜੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪੁਨਰਵਾਸ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਤੋਂ

ਬਚਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਆਪਣੀਆਂ ਉਚਿਤ ਏਜੰਸੀਆਂ ਰਾਹੀਂ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦੇ ਸਿਰਜਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਨ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪੁਨਰਸਥਾਪਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਰਥਪੂਰਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

65. ਪਿੰਡ ਰਤਨਸਰ ਵੱਲੋਂ ਮਿਸ ਕਮਲਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ, ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਜੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸੁੰਦਰਗੜ੍ਹ, ਜਿੱਥੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਪੰਜਵੇਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 41 ਅਤੇ 42 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

"41. ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ। – (1) ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(2) ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਰਫ ਆਖਰੀ ਵਿਕਲਪ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(3) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਜਾਂ ਵਿਛੋੜੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਜਾਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਜਾਂ ਸਵੈ-ਸ਼ਾਸਿਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਰਿਸ਼ਦਾਂ ਦੀ, ਜੋ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਵੇਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਅਧੀਨ ਉਚਿਤ ਪੱਧਰ 'ਤੇ, ਪਹਿਲਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਜਾਂ ਰਾਜ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਹਰ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਭਾਵ ਤਾਤਕਾਲਿਕਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ:

ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਬਣਾਈ ਨਹੀਂ ਗਈ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਜਾਂ ਸਵੈ-ਸ਼ਾਸਿਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਰਿਸ਼ਦਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(4) ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੋ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਅਣਚਾਹੇ ਵਿਸਥਾਪਨ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਿਸੇ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਰੂਪ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਵਿਧੀ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਜੋ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹਨ ਪਰ ਨਿਪਟਾਏ ਨਹੀਂ ਗਏ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਖਿਤਾਬ ਨੂੰ ਵਿਛੋੜੇ ਗਏ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਮੁੜ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ।

(5) ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਜੰਗਲ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਆਦਿਵਾਸੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ, ਵਿਕਲਪਿਕ ਈਧਨ, ਚਾਰਾ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਲੱਕੜ ਜੰਗਲ ਉਤਪਾਦ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ।

(6) ਜੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਕਾਇਆ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਰਕਮ ਦਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ-ਤਿਹਾਈ ਹਿੱਸਾ ਪਹਿਲੀ ਕਿਸ਼ਤ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਰਕਮ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(7) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਸੰਦੀਦਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਘਣੇ ਬਲਾਕ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਬਸਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜਾਤੀ, ਭਾਸ਼ਾਈ ਅਤੇ ਸਾਂਸਕ੍ਰਿਤਿਕ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖ ਸਕਣ।

(8) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਸਾਏ ਗਏ ਪੁਨਰਵਾਸ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮੁਦਾਇਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਇਕੱਠਾਂ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮੁਫਤ ਜ਼ਮੀਨ ਮਿਲੇਗੀ।

(9) ਜਨਜਾਤੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਿੱਚ ਬੇਦਖਲੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਅਤੇ ਬੇਅਸਰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪੁਨਰਸਥਾਪਨਾ ਲਾਭ ਮੂਲ ਜਨਜਾਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣਗੇ।

(10) ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ, ਹੋਰ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਜੰਗਲ ਵਾਸੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨਦੀ, ਤਲਾਬ ਜਾਂ ਡੈਮ ਵਿੱਚ ਮੱਛੀ ਫੜਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ, ਨੂੰ ਸਿੰਚਾਈ ਜਾਂ ਹਾਈਡਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੇ ਜਲਾਸ਼ਯ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮੱਛੀ ਫੜਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ।

(11) ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਰਿਵਾਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ, ਫਿਰ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਧੂ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਲਾਭ ਜਿਸ ਦੇ ਉਹ ਇੱਕ ਵਾਰ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਦਰਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ

42. ਆਰਕਸ਼ਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲਾਭ। – (1) ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਸਾਰੇ ਲਾਭ, ਸਮੇਤ ਆਰਕਸ਼ਣ ਦੇ ਲਾਭ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਗੇ।

(2) ਜਦੋਂ ਵੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਉਹ ਪਰਿਵਾਰ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਪੰਜਵੇਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਜਾਂ ਛੇਵੇਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਜਾਂ ਜਨਜਾਤੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਥਾਨਾਂਤਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ, ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਣੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ, ਹੱਕਾਂ ਅਤੇ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਖੇਤਰ ਤੱਕ ਵਿਸਥਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਬਸਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਸਥਾਨਾਂਤਰਣ ਖੇਤਰ ਪੰਜਵੇਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਛੇਵੇਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਜਨਜਾਤੀ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ।

(3) ਜਿੱਥੇ ਸਮੁਦਾਇਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਜੰਗਲ ਵਾਸੀਆਂ (ਜੰਗਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ) ਐਕਟ, 2006 (2 ਦੇ 2007) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਸੈਟਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹੀ ਮੌਦਰਿਕ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਪਰਿਮਾਣਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਨ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਸਮੁਦਾਇਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ।

66. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013 ਦਾ ਬਾਰੀਕ ਅਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦੇ ਸਦੱਸਾਂ ਨੂੰ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਖਾਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਧਾਰਾ 41 ਸਮੀਖਿਆ ਅਭਿਆਸਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਨੁਕਸਾਨ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ/ਜਨਜਾਤੀ ਦੇ ਸਦੱਸਾਂ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚੇ ਜੋ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਜਨਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ/ਜਨਜਾਤੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਅਵੈਧ ਵਿਚੋਲਣ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਅਤੇ ਬੇਅਸਰ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਧਾਰਾ 42 ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ/ ਜਨਜਾਤੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਲਾਭ, ਸਮੇਤ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਲਾਭ, ਸਥਾਨਾਂਤਰਣ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਗੇ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਨ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਇੱਛੁਕ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਵਾਦਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰ/ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਪੰਜਵੇਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਵਾਸੀ ਹਨ।

67. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 41 ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਚੂੰਕਿ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 1988 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 1990 ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਭਲੇ ਹੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜੋ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੀ ਵਿਧੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, 2010 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਧੂ ਵਿਚਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਚੂੰਕਿ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਬਸਾਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ

ਪੁਨਰਵਾਸ ਦੋਵੇਂ ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013 ਅਤੇ ਆਰ&ਆਰ ਨੀਤੀ 2006 ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜੋ ਚੱਲ ਰਹੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ/ਜਨਜਾਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਕਰਕੇ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਨਾਮੁਰਾਦ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੁਆਰਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਜੋ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ/ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਪਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਖੇਤਰ ਉਹ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ - ਜਿੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਬੀਲੇ ਜਾਂ ਜਾਤੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ SC/ST - ਸਥਿਤੀ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਆਨੰਦ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਵਿਸਥਾਪਨ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਿਧਾਨਿਕ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਰਾਜ ਜਾਂ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫਲਸਰੂਪ ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚੋਂ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ:

i. ਤੀਜੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨੂੰ ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013 ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਸਥਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਅੰਤਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ; ਅਤੇ

ii. ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ. ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਜੋ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਨ, ਉਹ ਅਣਇੱਛਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਤਦ ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ. ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਰਾਜ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ. ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

C. ਨਿਸਚਾਇਆਂ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼

68. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

i. ਪੁਆਇੰਟ ਨੰਬਰ 1 ਬਾਰੇ - ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ: ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਕੱਟ-ਆਫ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਗੋਪਾਲਪੁਰ ਪਿੰਡ ਸਬੰਧੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੱਟ-ਆਫ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਤੰਬਰ 2010 ਹੈ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਆਮ ਕੱਟ-ਆਫ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਉਭਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਲਾਭ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਸੋਲੇਟੀਅਮ, ਪੂਰੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਲਈ ਉਸ ਕੱਟ-ਆਫ ਮਿਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਯੋਗ ਹਨ।

ii. ਪੁਆਇੰਟ ਨੰਬਰ 2 ਬਾਰੇ – ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ 'ਤੇ: ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਇਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਭਾਵ, 01.01.2014 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਹਿਲੇ, ਦੂਜੇ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਸ਼ਡਿਊਲਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਬੀ.ਏ. ਐਕਟ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013 ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਵੋ 28.08.2015 ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੋ ਰਿਪੋਰਟ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਲਈ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 28.08.2015 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰ ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013 ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ, ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਭ ਕਿਰੀਪਸੀਰਾ, ਰਤਨਸਾਰਾ, ਛੂਪਰੰਗਾ ਅਤੇ ਤੁਮੁਲੀਆ ਦੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹਨ।

iii. ਮੁੜ ਬਿੰਦੂ ਨੰ. 3, 4 ਅਤੇ 5:

a ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ R&R ਨੀਤੀ 2006 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ 2013 ਦੀ ਨੀਤੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਲਾਭ.

ਬੀ. ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਮੁਖੀ ਜਾਂ ਪਿਤਾ, ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਪੁੱਤਰ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ ਹੈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਨੋਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਵੱਡਾ ਪੁੱਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਨੌਕਰੀ ਦਿੱਤੀ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਪੋਤਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਉਹ ਫਿਰ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੋਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ, ਦੋ ਮੈਂਬਰ (ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਪੋਤਾ) ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਤਿੰਨ, ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੋ ਹੈ ਨੂੰ ਵੀ ਵੱਖਰੀ ਇਕਾਈ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

c. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨੂੰ ਮੁੜ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਲਾਭ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕ੍ਰਿਸਟਾਲਾਈਜ਼ਡ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਐਮਸੀਐਲ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਇਸ ਨੂੰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ।

iv. ਮੁੜ ਬਿੰਦੂ ਨੰ. 6:

a ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ, ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਰਾਜ ਅਤੇ MCL ਇੱਕ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੇ ਖੇਤਰ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ, ਉਹ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਵਿਕਸਿਤ. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਨੋਡਲ ਅਫਸਰ ਸਾਰੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਇਸ ਕੰਮ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਨੂੰ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪਲਾਟਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਲੈਕਟਰ ਸਮਾਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਡਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ, ਉਚਿਤ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਤੀਜੇ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਦੇ ਉਪਾਅ ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨਗੇ, ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰੋ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਰਾਜ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ ਕਿ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 3 ਸਾਲਾਂ ਲਈ, ਜਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਤੱਕ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਬੀ. ਕੁਲੈਕਟਰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ ਕਿ ਪਲਾਟ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਸਬੰਧਤ ਪਿੰਡਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ। ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਉਚਿਤ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਦਾ ਸਥਾਨ, ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਦੱਸਦਿਆਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

c. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੱਤ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਣਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲਾਭ ਕ੍ਰਿਸਟਲਾਈਜ਼ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ। ਨਤੀਜਤਨ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਮੁੜ ਨਹੀਂ ਖੋਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

d. ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਤੇ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਕਲੈਕਟਰ ਲਾਟਰੀ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰੇਗਾ, ਅਤੇ ਜੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਾਟਰੀਆਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਥੇ ਪਲਾਟ ਚਿੰਤਤ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਜੇਕਰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹਾ ਪਲਾਟ ਜਾਂ ਪਲਾਟ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਸਤਾਂਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਾਂ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ,

ਤਾਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ₹25 ਲੱਖ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ 7% ਸਾਲਾਨਾ ਬਿਆਜ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ, ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੋਣਗੇ।

ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 7 ਬਾਰੇ:

a. ਰਾਜ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013 ਦੇ ਤੀਜੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਲਾਟ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਫੰਡਿੰਗ ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰਾਜ ਦੀ ਆਪਣੇ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਖਰਚ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ।

b. ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ. ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 42 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਤੀਜਤਨ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਲੈਕਟਰ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਜਾਤੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਗੇ, ਦੇਖਦਿਆਂ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਅਣਇੱਛੁਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿਜਰਤ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ।

vi. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੋਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਤਾਇਨਾਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਹੋ ਕੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਉੱਤੇ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਫਰੇਮ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਨਤੀਜਤਨ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਪਿੰਡਾਂ ਕਿਰੀਪਸਿਰਾ ਅਤੇ ਰਤਨਸਾਰਾ ਲਈ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਵੇਗਾ। ਜਹਾਂ ਤੱਕ ਝੁਪੁਰੰਗਾ, ਅਤੇ ਤੁਮੁਲੀਆ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਮੁੜ-ਨਿਰਧਾਰਣ ਦਾ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ। ਰਾਜ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਚਾਰ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013 ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜਿੱਥੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਾਜ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਕਰੇਗਾ।

vii. ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇਣ ਲਈ ਬੱਧਬੱਧ ਹੈ ਕਿ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਾਭ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਵਿਸਤਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ 2013 ਦੀ ਨੀਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ, ਜਿੱਥੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਚੁਣੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਮੁੜ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਪਿਛਲੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

viii. ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਪਰਿਵਾਰ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਚਾਹਵਾਨ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਨੋਡਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ ਕਿ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਸਵੈਚਛਿਕ ਹੈ, ਅਤੇ 2006 ਦੀ ਨੀਤੀ ਜਾਂ ਆਰ&ਆਰ ਐਕਟ, 2013 ਜਾਂ ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ 16 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਇਕ-ਵਾਰੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਰਾਸ਼ੀ (ਜੋ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੋਵੇ) ਉਸ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ix. ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਵਿਤਰਣ, ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਪਰਿਵਾਰ ₹25 ਲੱਖ ਦੇ ਇਕ-ਵਾਰੀ ਪੁਨਰਵਾਸ ਪੈਕੇਜ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਲਈ ਆਧਾਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅੱਜ ਤੋਂ ਇਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ। ਜੇਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉੜੀਸਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਜੱਜ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨਗੇ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉੜੀਸਾ ਸਰਕਾਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੈਂਬਰ ਐਕਸ-ਓਫਿਸਿਓ ਜਾਂ ਪਾਰਟ ਟਾਈਮ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ, ਅਤੇ ਉਹ ਅਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਕਰੇਟਰੀ ਦੇ ਰੈਂਕ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ, ਸੋਸ਼ਲ ਵੈਲਫੇਅਰ ਜਾਂ ਰੈਵੇਨਿਊ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਤਜਰਬਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ।

x. ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਹ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰ ਦੇਣਗੇ। ਐਮ.ਸੀ.ਐਲ. ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਲੈਕਟਰ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਇੱਕ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕ-ਵਾਰੀ ਪੁਨਰਵਾਸ ਭੁਗਤਾਨ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਬਦਲੇ ਭੁਗਤਾਨ ਜਾਂ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਲਾਭ ਲਈ ਪਾਤਰ ਬਣਾਏਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਢੰਗ ਅਨੁਸਾਰ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਹੈ।

69. ਆਖਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗਣਨਾ, ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਆਦਿ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਵੀ ਨਵਾਂ ਵਿਵਾਦ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਵਿਧ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

70. ਇਥੇ ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੇਣ ਲਈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 142 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਛਲੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ, ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮੁਸੀਬਤ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਸਾਮਨਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇ, ਲੰਬੇ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਦਾ। ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਖਰਚੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ
(ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ : ਅਦਨਾਨ ਖਾਨ, ਐਲ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ.)

ਮਲੇ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate